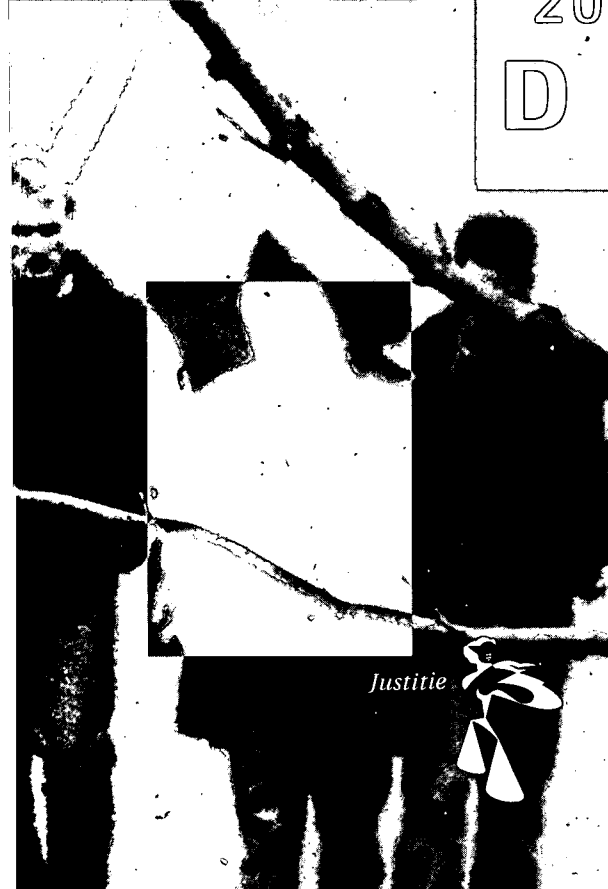

W O
2000
D C

Jaarverslag

Justitie

ENTER

Wetenschappelijk
Onderzoek- en
Documentatiecentrum

EWESTIG

Voorwoord

Het jaar 2000 was in meerdere opzichten een turbulente periode. Een reorganisatie, veel personeelsmutaties, een verhuizing en een dreigend 'congestieprobleem' in de uitvoering van de onderzoeksactiviteiten waren hiervoor illustratief. Er moest veel ad interim bestuurd worden, maar het WODC is er toch in geslaagd in 2000 te laten zien dat aandacht voor servicekwaliteit een constante bleef.

De reorganisatie beoogde inhoud en beheer in de werkorganisatie (weer) bij elkaar te brengen door middel van het concept integraal management op de diverse niveaus van het WODC. Daarnaast werd de bestaande afdeling Onderzoek omgezet in drie sectoren:

- sector 1: preventie, jeugd, sancties en vreemdelingen;
- sector 2: wetgeving, rechtspleging en juridische beroepen;
- sector 3: criminaliteit, opsporing en vervolging.

Sectoren die, om een beter klantcontact mogelijk te maken, corresponderen met de diverse directoraten van het ministerie van Justitie.

Personeel vertrok. In het bijzonder maken we melding van het vertrek van directeur Henk van de Bunt en zijn plaatsvervanger Ron Visser. Eerstgenoemde ging zich volledig richten op het hoogleraarschap en laatstgenoemde werd hoofd van het Expertisecentrum van het directoraat-generaal Rechtshandhaving. Gelukkig blijven we elkaar op het vlak van de criminologie tegenkomen.

Er werden procedures gestart om diverse functies te vervullen. Uit een groot aantal reacties kan worden afgeleid dat het WODC in den lande als een wetenschappelijk aantrekkelijke werkkring wordt gezien.

Het verslagjaar 2000 zal mede beschreven worden aan de hand van het Jaarplan 2000: Welke plannen zijn er wel en welke niet uitgevoerd? Deze spanning tussen ambitie en uitvoering vormt tegelijk de uitdaging voor 2001 om de huidige vorm van programmeren te verbeteren door een betere afstemming van vraag en aanbod. Een volgende uitdaging is van een andere strategische aard. Dit jaarverslag kijkt als het ware 'van binnen naar buiten'. In 2001 wil het WODC meer 'van buiten naar binnen' kijken, vanuit de omgeving en de diverse actoren daarin. Dat wil zeggen, er wordt een proces van strategie-ontwikkeling opgezet dat beoogt het WODC beter te positioneren teneinde onze missie als kenniscentrum te kunnen (blijven) realiseren.

W.L. Buitelaar
Directeur WODC

Inhoud

1	Beleid en strategie	1
1.1	Missie	1
1.2	Onderzoeksprogrammering 1999-2000	1
1.3	Beleidsinformatievoorziening	2
1.4	Samenwerking	3
1.5	Internationalisering	4
1.6	Besturing en personeel	6
2	Eindresultaten	9
2.1	Productiegegevens	9
2.2	Productie en ketenafhankelijkheden	10
2.3	Behaalde resultaten op bedrijfsvoeringgebied	11
3	Waardering door klanten	13
4	Waardering door de maatschappij	15
4.1	Algemeen	15
4.2	Integriteit	15
4.3	Ontsluiten, verspreiden en uitwisselen van kennis	15
5	Management van processen	19
5.1	Kwaliteit	19
5.2	Onderhoud van de administratieve organisatie	20
5.3	Audits	20
6	Personeelsmanagement	21
7	Waardering door personeel	25
8	Subsidies en inkoopmanagement	27
9	Leiderschap	29

Bijlagen 31

- 1 Overzicht van in 2000 afgeronde onderzoeksprojecten afdeling
Onderzoek 31
- 2 Overzicht van afgeronde onderzoeksprojecten afdeling EWB 39
- 3 Overzicht van afgeronde en lopende onderzoeksprojecten
afdeling SIBa 61
- 4 Overzicht van activiteiten afdeling DIV 65
- 5 Lijst van in 2000 verschenen wetenschappelijke artikelen 73
- 6 Lijst van overige activiteiten 77
- 7 Personeelsbezetting WODC 1 januari 2001 83
- 8 Personeelsmobiliteit 87

Beleid en strategie

1.1 Missie

De missie van het WODC is:

Wij willen een kenniscentrum zijn voor het brede justitieveld dat hoog aangeslagen wordt door het beleid en de (inter)nationale wetenschap. Dat gezag ontlenen wij aan de hoge wetenschappelijke kwaliteit, de relevantie, de tijdigheid en de bruikbaarheid van onze producten, aan de onafhankelijkheid waarin deze totstandkomen, en aan de initiërende rol die wij spelen in het publieke en wetenschappelijke debat.

In de kern komt deze missie erop neer dat het WODC een (inter)nationaal toonaangevend wetenschappelijk centrum wil zijn dat kennis genereert, 'veredelt' en verspreidt voor Justitie. Deze missie stelt hoge eisen aan de organisatie van het WODC en aan de samenwerking met het departement en de wetenschappelijke wereld in binnen- en buitenland. Het beleid van het WODC is er ook in 2000 op gericht geweest zo goed mogelijk de randvoorwaarden te creëren om aan deze hoge eisen te kunnen voldoen.

1.2 Onderzoeksprogrammering 1999-2000

In het verslagjaar is de uitvoering van de voor 2000 geprogrammeerde projecten en het restant van de projecten uit 1999 van het onderzoekprogramma 1999-2000 ter hand genomen. In 2000 zijn 69 projecten van het WODC afgerond, waarvan er 38 uit de programmering van 1997 tot en met 2000 kwamen; 31 projecten waren niet-geprogrammeerde onderzoeken. Gedurende het verslagjaar liepen bij de afdeling Extern Wetenschappelijke Betrekkingen (EWB) 75 projecten, bij de sectoren Onderzoek 35 en bij de afdeling Statistische Informatie en Beleidsanalyse (SIBa) 8. In 2000 is een start gemaakt met de totstandkoming van een nieuwe wijze van programmeren. In het afgelopen jaar is het steeds duidelijker geworden dat het WODC op de wisselende vraag moet inspelen van departement en parlement in de vorm van beleidsurgent onderzoek dan wel politiek urgent vanwege een toezegging van de minister aan de Tweede Kamer. Deze ervaringen zullen voor 2001 en verder leiden tot een nieuwe combinatie van selectieve en flexibele programmering. Hierover vindt uitvoerig overleg plaats met de Bestuursraad en de beleidsdirecties. In het voorjaar van 2001 zal, in samenspraak met de beleidsdirecties, een voorstel aan de Bestuursraad worden voorgelegd voor een nieuw programmeringsproces.

Een wijziging ten opzichte van voorgaande jaren is dat geprogrammeerde projecten die niet voor het eind van het programmeringsjaar zijn gestart, niet automatisch worden uitgevoerd in het volgende jaar. Indien een van deze projecten alsnog uitgevoerd moet worden, wordt het opgenomen in de nieuwe programmering. Door deze nieuwe werkwijze zijn, in overleg met de beleidsdirecties, in het verslagjaar 32 projecten komen te vervallen.

1.3 Beleidsinformatievoorziening

In het jaarplan 2000 is aangekondigd dat in dat jaar langs drie wegen geprobeerd wordt een bijdrage te leveren aan de verbetering van de beleidsinformatie van Justitie.

Zo is in dit jaar de samenwerking met het Parket-Generaal gecontinueerd. Periodiek worden gegevens uit de lokale Rapsodies geëxtraheerd en gecombineerd in een landelijk bestand 'vervolging en berechting'. Van dit bestand, OMdata geheten, is op het WODC een kopie aanwezig. Dit betekent dat het departement over heel recente gegevens kan beschikken (namelijk met slechts een paar maanden 'achterstand').

Het herkenningsdienstsysteem van de politie (HKS) is een belangrijke informatiebron wat het begin van de strafrechtketen betreft. In 2000 is op basis van de regionale HKS'en, een landelijk bestand gereedgekomen in samenwerking met de ABRIO, de dienst Nationale Recherche Informatie en de politieregio Haaglanden. Dit bestand bevat informatie over aangiften van misdrijven, maar ook over opgeloste zaken (daad- en verdachtegegevens). Het WODC heeft met behulp van dit landelijke onderzoeksbestand input geleverd voor de eerste landelijke criminaliteitskaart die in 2000 onder ABRIO-vlag is uitgebracht. Het heeft inspanning gevraagd om de informatie in het HKS niet alleen te kunnen gebruiken voor de samenstelling van de landelijke criminaliteitskaart, maar ook voor andere onderzoeks- en beleidsdoelen. Daartoe is op instigatie van het WODC een beheerscommissie opgericht, die aanvragen voor het gebruik van het HKS kan beoordelen. Het WODC participeert (naast het directoraat-generaal Rechtshandhaving) in die beheerscommissie.

De onderzoeks- en beleidsdatabase Justitiële Documentatie (OBJD) ten slotte, is voor het verslagjaar vermeldenswaard. In 2000 is mede dankzij veel WODC inspanning deze database beschikbaar gekomen, hetgeen voor het onderzoek naar recidive, (onherroepelijke) straftoemeting, effectiviteit van sancties en prognoses van de sanctiecapaciteit een goede ontwikkeling is. Het WODC voert – als belangrijkste gebruiker – het strategische management over deze database; het technische beheer ligt bij de dienst Justitiële Documentatie in Almelo. Naast het WODC financieren ook een aantal beleidsdirecties en DJI dit project.

De WODC-strafrechtsmonitor omvat een tweejaarlijkse steekproeftrekking van een groot aantal afgedane strafzaken van verschillende aard. Deze worden aan de hand

van een gedetailleerde vragenlijst geanalyseerd. De aldus verkregen informatie wordt gebruikt voor zelfstandige onderzoeken en ter informatie/ondersteuning van ander onderzoek. Daarnaast levert de monitor een belangrijke verdieping van de bestaande grote justitiële databases als HKS, Compas enzovoort waarmee waardevolle informatie voor beleidsontwikkeling, ook op langere termijn, wordt verkregen.

Bij de afdeling SIBa zijn portefeuillehouders en bronbeheerders benoemd, zodat vragen naar statistische informatie uit alle voor justitie relevante bronnen efficiënt kunnen worden beantwoord.

1.4 Samenwerking

De drie onderzoekssectoren voeren enkele projecten samen met externe onderzoekers uit. Zo wordt samen met prof. dr. W. de Haan (RUG) en het bureau Beke onderzoek verricht naar de omvang van het door de politie geregistreerde geweld op straat. Op projectbasis is een onderzoeker van het Instituut voor Multiculturele en Etnische Studies/UvA bij het WODC gedetacheerd, ter ondersteuning van onderzoek op het terrein van asiel en migratie. Drie onderzoekers zijn gedetacheerd bij de RUG respectievelijk CRI en UNICRI te Rome.

In het kader van de nieuwe opleiding Criminologie van EUR/VU/UL wordt een onderwijsbijdrage van diverse WODC'ers gepland. Daarnaast zijn er werkcontacten met onderzoek(st)ers van de Onderzoeksschool Maatschappelijke Veiligheid. Met NSCR en COT wordt samengewerkt in een onderzoek naar het rechercheproces in Nederland.

De afdeling Documentaire Informatievoorziening (DIV) heeft in het kader van de kennisverspreiding met de Nederlandse Politieacademie (NPA) de afspraak gemaakt jaarlijks samen één of meer studiemiddagen te organiseren. Door een ingrijpende reorganisatie bij de NPA kon in het verslagjaar slechts één studiemiddag worden georganiseerd: over seksueel misbruik van jongeren. In 2000 werd het in samenwerking met het OM, DGPJS en prof. dr. F. Bovenkerk (Pompe-instituut) ontwikkelde kennisstelsel Effectiviteit Interventiestrategieën ten behoeve van de leden van het Openbaar Ministerie (OM) in gebruik genomen. Met betrekking tot de documentatie kan worden vermeld dat de samenwerking met DGPJS en DJI werd geïntensiveerd. In het kader van de nieuwe bibliotheekautomatisering werden de bibliotheekbestanden van deze Justitie-onderdelen als deelbestand gekoppeld aan het bibliotheekbestand van het WODC. De afdeling DIV had tevens het voortouw bij de organisatie van het WODC-jaarcongres op 18 mei over verschillende aspecten van straffen en straftoemeting in Nederland. Dit congres – bezocht door ruim 250 personen uit de brede Justitiewereld – is door de deelnemers goed ontvangen.

1.5 Internationalisering

Overeenkomstig het gestelde in het Jaarplan zijn in 2000 enkele internationale samenwerkingsverbanden gestart. De pilotstudie die door het WODC in het regio-korps Haaglanden is gestart in het kader van ADAM-I, een door het National Institute of Justice geleid onderzoeksproject, heeft geresulteerd in de beslissing om geen verder vervolg te geven aan dit onderzoeksproject. Het in het kader van het project Sourcebook en een project van de Verenigde Naties (Crime prevention organized crime) in internationaal verband uitwisselen van ervaringen door WODC'ers omtrent het internationaal vergelijkbaar maken van gegevens over de aard en de omvang van criminaliteitsproblemen is in 2000 gecontinueerd.

Er zijn diverse Engelstalige artikelen c.q. papers door WODC'ers geschreven. Er zijn verschillende internationale congressen bezocht, waaronder die van de American Society of Criminology en de Law and Society Association.

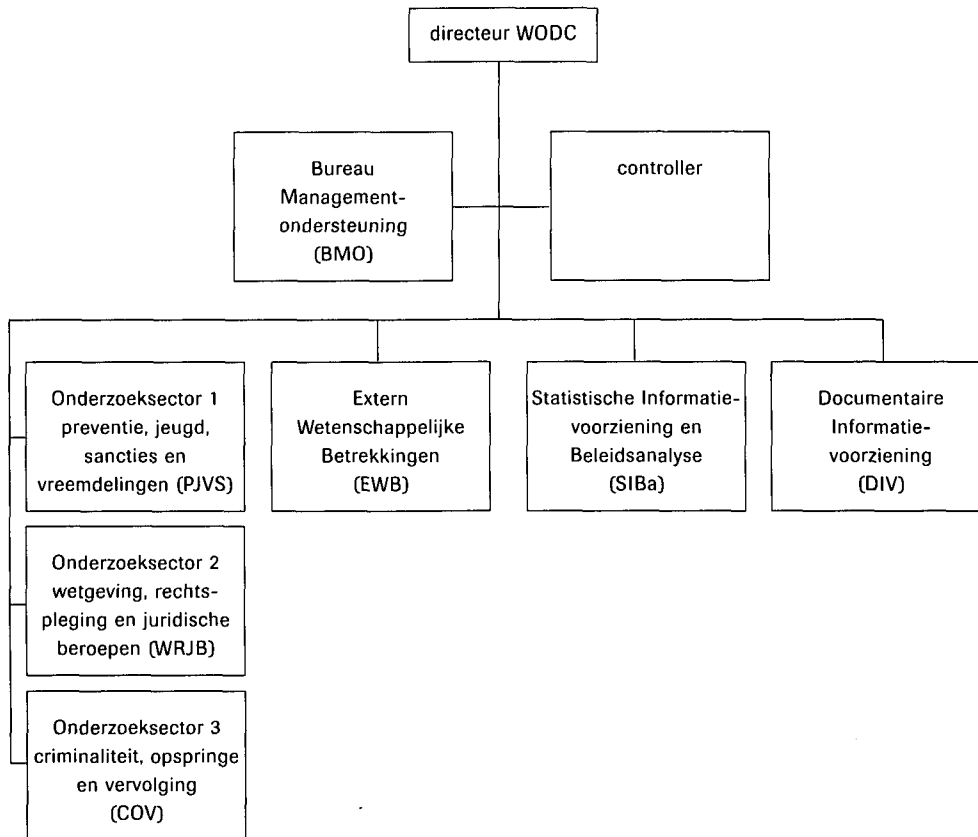
De in 1999 daadwerkelijk gestarte exploitatie voor de Verenigde Naties van de International Victimology Website (IVW; <http://www.victimology.nl>) is in het jaar 2000 met succes voortgezet. Hoogtepunt voor de website-exploitatie was deelname aan het Xth International Symposium on Victimology in augustus in Montreal, Canada. Bestaande contacten zijn daar verstevigd, nieuwe contacten zijn daar opgedaan.

Bij de voorbereiding van de aanstaande oprichting van een Europese vereniging voor criminologie (ESC) in de zomer van 2001 heeft het WODC een belangrijke rol gespeeld. Het WODC trad als gastheer op voor de eerste oprichtingsvergadering op 7 en 8 april 2000.

Het WODC heeft in samenwerking met uitgeverij Kluwer, ook in het jaar 2000 het tijdschrift *European Journal on Criminal Policy and Research* uitgegeven en daarmee aan tal van buitenlandse en Nederlandse auteurs de gelegenheid gegeven over actuele thema's internationaal te publiceren. Het tijdschrift richt zich vooral op onderzoekers, beleidsmakers en anderen die zich bezighouden met het criminaliteitsvraagstuk in Europa. De redactie van het tijdschrift wordt bijgestaan door een Editorial Board en een Advisory Board, die beide van brede Europese samenstelling zijn.

Op 12 en 13 oktober 2000 bracht de directeur, vergezeld van een delegatie van vertegenwoordigers van de afdelingen en sectoren van het WODC, een werkbezoek aan de *research and development* afdeling van het Home Office in Londen. Tijdens dit bezoek werden waardevolle contacten gelegd. Er is afgesproken om op meer structurele basis te gaan samenwerken. Het WODC zal in mei 2001 een tegenbezoek voor vertegenwoordigers van de Home-Office organiseren. Bij die gelegenheid zullen enkele aandachtsgebieden worden gekozen waarop zal worden samengewerkt. Op 13 november was de directeur in San Francisco aanwezig bij een bijeenkomst,

Figuur 1: Organogram WODC

georganiseerd door NIJ, van een zevental *government-based* justitiële onderzoeksinstituten. Dit internationale netwerk zal in september 2001 weer bijeenkomen te Lausanne aan de vooravond van het eerste ESC-congres.

In het kader van het door de EU geïnitieerde onderzoeksprogramma Falcone, heeft het WODC in samenwerking met Europol en onderzoeksinstituten uit Italië, Finland en Hongarije een internationaal onderzoeksproject gestart, gericht op preventiemogelijkheden bij georganiseerde criminaliteit.

In 2000 heeft een eerste oriëntatie plaatsgevonden op mogelijke partners in Frankrijk en Duitsland. In 2001 zullen nadere stappen op dit punt worden gezet. Het WODC heeft momenteel correspondenten in Scandinavië en in de Verenigde Staten.

1.6 Besturing en personeel

Het WODC is, samen met onder meer de directie Voorlichting en het bureau Kwaliteitszorg, een directie die het gehele departement ondersteunt en is rechtstreeks verantwoording schuldig aan de secretaris-generaal. De structuur van het WODC ziet er uit zoals in figuur 1 is weergegeven.

De directeur geeft leiding aan de afdelingen van het WODC. Hij is eindverantwoordelijk voor de voorbereiding en de uitvoering van het onderzoekprogramma van het ministerie van Justitie. Hij beslist over de vraag of onderzoek intern moet worden uitgevoerd dan wel moet worden uitbesteed. Tevens is de directeur eindverantwoordelijk voor de WODC-publicaties.

De drie sectoren Onderzoek verrichten (sociaal-)wetenschappelijk onderzoek op de justitiële beleidsterreinen. Daarnaast behandelt een van de sectoren verzoeken om dossierinzage.

De afdeling EWB draagt zorg voor de aanbesteding van onderzoek en de begeleiding daarvan. Daarnaast behandelt deze afdeling subsidieverzoeken.

De afdeling SIBa verricht statistische analyses ter identificatie of doorrekening van globale trends en beleidsopties, verzorgt kwantitatieve rapportages over criminaliteit en rechtshandhaving en verschaft statistische beleidsinformatie aan interne en externe relaties.

De afdeling DIV draagt zorg voor de bureauredactie ten behoeve van de WODC - publicaties, de documentaire taak van het WODC en verzorgt de informatievoorziening met betrekking tot wetenschappelijke en beleidsliteratuur. Tevens geeft zij vorm aan het bundelen en verspreiden van kennis door middel van de tijdschriften Justitiële verkenningen en European Journal on Criminal Policy and Research en door de exploitatie van de WODC-website op zowel het Justitie-Intranet als het Internet (www.wodc.nl). Ten slotte vervult DIV ook de totale communicatie- en public-relationsfunctie van het WODC, veelal in nauwe samenwerking met de directie Voorlichting van het ministerie.

De controller adviseert direct aan de directeur van het WODC over de naleving van de managementafspraken en de uitvoering van het (onderzoeks)beleid en rapporteert periodiek hierover. Hij voert de regie over de planning- en controlecyclus. Het Bureau Managementondersteuning (BMO) verricht alle afdelingsondersteunende activiteiten. Bovendien zijn binnen deze afdeling ondergebracht: het secretariaat, de ondersteuning van de planning en controle en uitvoerende werkzaamheden betreffende de (externe) communicatie.

Bijstelling van het besturings- en beheersingsconcept

In het verslagjaar is uitvoering gegeven aan hetgeen bij de evaluatie van het besturings- en beheersingsconcept (BBC) naar voren is gekomen. Zo is de scheiding tussen 'inhoud' en 'beheer' opgeheven. Deze scheiding kwam erop

neer dat afdelingshoofden primair verantwoordelijk waren voor beheersmatige aangelegenheden en de 'programmaverantwoordelijken' voor de inhoudelijke sturing en kwaliteit van de onderzoeksprojecten. In 2000 is een reorganisatie uitgevoerd, waarbij de afdeling onderzoek is gesplitst in drie afzonderlijk onderzoekssectoren, te weten: preventie, jeugd, sancties en vreemdelingen (PJSV), wetgeving, rechtspleging en juridische beroepen (WRJB) en criminaliteit, opsporing en vervolging (COV). Van zowel deze drie sectoren als van de afdelingen EWB, SIBa en DIV zijn de hoofden integraal verantwoordelijk, dus voor inhoudelijke en beheerszaken. De verwachting was dat door deze meer eenduidige toewijzing van verantwoordelijkheden de aansturing van het werkproces beter zal verlopen. De reorganisatie hield onder meer in het opstellen van een reorganisatie- en formatierapport, het instellen van een plaatsingsadviescommissie, het in overleg toewijzen van onderzoekers en onderzoeksmedewerkers aan de verschillende sectoren, en het veranderen van de functie-informatie-formulieren (fif's) van een groot aantal functies. Het reorganisatieproces op zich (tot en met de toewijzing) is goed verlopen. Het soepel doen verlopen van de nieuwe werkprocessen zal echter nog de nodige aandacht vragen.

Eindresultaten

2.1 Productiegegevens

Uit tabel 1 blijkt dat de WODC-productie overeenkomstig de gestelde kaders heeft plaatsgevonden. Het aantal interne onderzoeksrapporten komt overeen met de gestelde norm; het aantal externe rapporten (54) is ruim meer dan de norm van 43. Hier manifesteren zich de gevolgen van het extra budget waarover het WODC in 2000 kon beschikken door bijdragen van beleidsdirecties aan de kosten van voor hen uitgevoerde onderzoeken.

In het verslagjaar heeft de ontwikkeling zich doorgezet dat een groeiend aantal 'toezeggingen aan de kamer' beslag legt op een groot deel van de onderzoekscapaciteit van het WODC. Hierdoor is 40% van de in de programmering 2000 toegezegde projecten in overleg met de beleidsdirecties niet uitgevoerd.

In 1997 verschenen er 35 wetenschappelijke publicaties door WODC-medewerkers, in 1998 waren dit er 69, in 1999 52, waarvan 4 internationale publicaties. In 2000 waren het er 50, waarvan 7 internationale.

In het verslagjaar zijn 11 projecten uit de programmering 1997-1998 afgerond, uit het programma 1999-2000 22 en buiten de programmering 31, bovendien nog 4 in het kader van HAMIL en 1 in het kader van CRIEM, waardoor het totale aantal projecten op 69 komt.

Het in tabel 1 gebruikte begrip kennisproductie staat voor de productie van de onderzoeksrapporten. Beleidsadviezen zijn voor het merendeel adviezen die schriftelijk uitgebracht zijn. Verder zijn in de beleidsadviezen de projecten die zijn afgesloten met een notitie en de oplegnota's/aanbiedingsnota's aan de departe-

Tabel 1: Aantal afgeronde eindproducten, 1996-2000

eindproduct	kader	realisatie				
	2000	1996	1997	1998	1999	2000
kennisproductie, onderzoek	58	66	53	54	67	69
<i>intern onderzoek</i>	15	22	10	15	15	15
<i>extern onderzoek</i>	43	44	43	35	52	54
beleidsadviezen	85	82	84	79	76	97
bijeenbrengen van kennis	20	21	26	21	23	19
verstrekken beschikbare kennis	1.525	1.547	1.488	1.480	1.636	1.479
<i>documentair</i>	1.200	1.322	1.113	1.272	1.296	1.110
<i>statistisch</i>	325	225	375	208	340	369

mentsleiding, opgenomen. Het bijeenbrengen van kennis omvat periodieke uitgaven (zoals Justitiële verkenningen), het organiseren van congressen en de literatuurverkenningen. De kennis wordt beschikbaar gesteld via onder andere literatuurattendingen (SDI's), literatuurlijsten, presentaties, lezingen, en radio- en tv-optredens.

Ten slotte is het van belang te vermelden dat de norm van 'tijdige oplevering', die in het jaarplan was gesteld op een gemiddelde uitlooperperiode van drie maanden, dit jaar gehaald is. Gestreefd wordt deze uitlooperperiode in 2001 verder te verkorten.

2.2 Productie en ketenafhankelijkheden

Het WODC is voor het leveren van goede prestaties in belangrijke mate aangewezen op anderen, binnen en buiten het departement. Omgekeerd, andere instanties zijn (soms) afhankelijk van het WODC; zij doen dan een beroep op het WODC om ketenafhankelijkheden en -effecten in beeld te brengen. Bij wijze van illustratie worden hier drie belangrijke voorbeelden van dergelijke afhankelijkheden gegeven.

Prognosemodellen

Een belangrijk aandachtsgebied van het WODC vormen analyses, prognoses en simulaties van het beroep op Justitievoorzieningen en vraagstukken rond doelmatigheid en effectiviteit. De afdeling SIBa heeft de taak jaarlijks voor de begrotingsvoorbereiding actuele prognoses van de behoefte aan sanctiecapaciteit op te stellen. In dat kader zijn eind 2000 nieuwe prognoses opgesteld, die in het voorjaar van 2001 zullen worden gepubliceerd. Daarbij is voor het gevangeniswezen en voor de taakstraffen voor meerderjarigen een verklaringsmodel gebruikt dat ook kan worden toegepast bij prognoses van criminaliteit en de inschatting van sommige keteneffecten. Ook komen onzekerheden rond de prognoses aan de orde.

Tevens is eind 2000 een verklaringsmodel voor de capaciteitsbehoefte van justitiële jeugdinrichtingen afgerond, waarbij recente ontwikkelingen in de tijdreeksanalyse worden gebruikt. Dit model wordt in het voorjaar in de WODC-reeks Onderzoek en beleid gepubliceerd.

Criminaliteit en rechtshandhaving

In samenwerking met het CBS is gewerkt aan de totstandkoming van een actualisering 2000 van de in 1999 verschenen gezamenlijke publicatie Criminaliteit en rechtshandhaving 1999. Het onderwerp van deze publicatie is de ontwikkeling van de criminaliteit en de rechtshandhaving in Nederland: het gaat om een kwantitatieve beschrijving van ontwikkelingen en samenhangen op het terrein van criminaliteit en strafrecht. Het ministerie van Justitie en het CBS hebben, evenals de gebruikers, behoefte aan een eenduidige gezaghebbende publicatie, waarin de

verschillende criminaliteitsstatistieken aan elkaar zijn gerelateerd, zodat er een breed beeld van de strafrechtsketen wordt gegeven. De doelgroep van de publicatie is iedereen die beroepsmatig geïnteresseerd is in cijfers over criminaliteit, zoals beleidsmakers, onderzoekers, de politiek, de media en binnen- en buitenlandse onderzoeksinstituten.

In de herfst van 2000 is ten behoeve van de begrotingsbehandeling in de vorm van een prepublicatie een tabellenboek met cijfermatige informatie samengesteld. In het voorjaar van 2001 zal de volledige versie van de publicatie het licht zien.

Genereren van beleidsinformatie

Zowel voor het WODC als voor de betreffende beleidsdirecties is het van groot belang dat er kerncijfers zijn over de ontwikkelingen op de diverse beleidsterreinen. Het WODC probeert zoveel mogelijk samenwerking te zoeken met de belanghebbende directies of uitvoeringsorganisaties om een goede beleidsinformatievoorziening tot stand te brengen. Ook dit verslagjaar was dit een van de speerpunten van het WODC-beleid. Zoals in paragraaf 1.3 reeds is gesteld, zijn met het Parket-Generaal (bestand OMdata) en de politie / dienst Nationale Recherche Informatie (bestand HKS) goede, effectieve samenwerkingsverbanden tot stand gebracht.

Vermeldenswaard in dit verband is de samenwerking rond het OBJD (onderzoeks- en beleidsdatabase Justitiële Documentatie), waarbij vele directies van Justitie ervoor hebben gezorgd dat gegevens uit het strafregister in Almelo voor onderzoeks- en beleidsdoeleinden beschikbaar komen.

2.3 Behaalde resultaten op bedrijfsvoeringgebied

Het in 1999 opgerichte Financieel beraad is ook in 2000 gehandhaafd. Dit gremium bewaakt nauwlettend de budgetuitputting en heeft een voorbereidende functie betreffende financiële zaken, die voor besluitvorming in het managementteam komen.

Er is een start gemaakt met de bouw van een managementinformatiesysteem. Dit project is echter eind 1999 stil komen te liggen, omdat de onderzoeksdatabase van het WODC (noodzakelijk voor basale gegevens van de bij het WODC geplande of in uitvoering genomen projecten) niet millenniumproof bleek te zijn. Inmiddels is door de directie Bedrijfsvoering en Ondersteuning Bestuursdepartement (DBOB) gestart met de bouw van een systeem voor de database, die in het voorjaar van 2001 gereed zal zijn. Hierna zal de verdere ontwikkeling van het managementinformatiesysteem worden voortgezet.

Waardering door klanten

Evenals in 1999 werd ook in 2000 door de Raad van Advies van het WODC besloten een commissie van externe wetenschappers in het leven te roepen om een kwaliteitsbeoordeling (audit) te geven van de in 1999 uitgegeven interne en externe WODC-rapportages. De commissie bestaat uit prof. dr. P. Schnabel (directeur Sociaal en Cultureel Planbureau), prof. dr. mr. C.J.M. Schuyt (lid van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid), prof. P. Ponsaers (hoogleraar Criminologie en rechtssociologie aan de Universiteit van Gent), prof. L. Gunther Moor (SMVP) en mr. W.F.G. Meurs (directeur directoraat-generaal Preventie, jeugd en sanctiebeleid, ministerie van Justitie). Naar verwachting zal de commissie haar bevindingen in het voorjaar van 2001 aan de Raad van Advies en het WODC kenbaar maken.

Ten aanzien van het in het jaarplan 1999 aangekondigde klanttevredenheidsonderzoek is besloten te starten met een kleinschalig, kwalitatief onderzoek onder de directeuren van beleidsdirecties binnen het departement. De uitwerking hiervan is gereed; echter, door de fysieke verhuizing van het WODC, de wisseling van directeur, de herschikking van het MT kon met de uitvoering pas in december 2000 een aanvang gemaakt worden. Medio 2001 zal dit kleinschalige onderzoek afgerond worden. Mede op basis van de resultaten zal vervolgens eind 2001 met het grootschalige onderzoek worden gestart.

Tot slot heeft ook in 2000 een Raad van Advies het WODC terzijde gestaan. Deze raad heeft expliciet tot doel om de kwaliteit van het WODC in algemene zin te toetsen en te bewaken. De samenstelling van de raad was in 2000 als volgt.

Voorzitter:

- prof. mr. M.S. Groenhuijsen (Katholieke Universiteit Brabant)

Leden:

- dr. C.J.P.M. de Bont (manager Human Behaviour Research, Philips Design)
- mr. S.J.A.M. van Gend (hoofdofficier van justitie, arrondissement Arnhem)
- drs. F.S.H. van der Gun (directeur Nederlandse Politie Academie)
- prof. dr. M. Killias (Universiteit van Lausanne)
- mevrouw G.W. van Montfrans-Hartman (oud-burgemeester Katwijk)
- mr. J. Mendlik (president arrondissementsrechtbank Rotterdam)
- prof. dr. L. Walgrave (Katholiek Universiteit Leuven)

- drs. V. Deconinck (journalist)
- mr. A. Kosto (lid Raad van State)

De Raad van Advies is in 2000 twee keer bijeengewees, op 18 februari en 22 december.

In de eerste vergadering is onder meer aandacht besteed aan het jaarverslag van het WODC over 1999. Daarnaast werd uitgebreid gesproken over de evaluatie van het BBC. De Raad was het op hoofdlijnen eens met de aanbevelingen van de Commissie BBC. Ook wat betreft de visie op de toekomst van het WODC stemde de Raad in met de adviezen die de Commissie Visie WODC heeft gegeven. In de vergadering werd tevens gesproken over het vervolg van een externe audit WODC-producten. De Raad was van mening dat een aselechte steekproef zou moeten worden gehouden. De wijze waarop de audit zal plaatsvinden, wordt verder uitgewerkt.

In de vergadering van 22 december was de nieuwe directeur van het WODC, prof. dr. W.L. Buitelaar, voor de eerste keer aanwezig. Het jaarplan van het WODC 2001 kwam uitgebreid aan de orde, waarbij wordt aangegeven dat 2001 een overgangsjaar is. De Raad deed diverse suggesties voor verbeteringen van de strategische kant van het proces en voor samenwerking met andere landen en zusterinstellingen. Daarnaast is de communicatie naar de buitenwacht van groot belang.

De raad discussieerde tevens over de optie het European Journal of Criminal Policy and Research voortaan te doen uitgeven onder de verantwoordelijkheid van de European Society of Criminology, in plaats van het WODC.

Waardering door de maatschappij

4.1 Algemeen

Ook in het jaar 2000 heeft het WODC publicitaire aandacht getrokken bij het uitbrengen van onderzoeksrapporten. In het algemeen varieert de bespreking in de media van WODC-producten van neutraal tot positief. Hoewel geen direct WODC-product, was de toekenning van de Praemium Erasmianum aan de dissertatie van onder andere Marion Brienen over de wetgeving met betrekking tot slachtoffers en slachtofferhulp in 22 Europese landen, een bijzondere gebeurtenis. Marion Brienen werkt sinds januari 2000 bij het WODC. Vanwege de uniciteit van de verzamelde gegevens, zullen grote delen van haar dissertatie on-line worden ontsloten via de International Victimology Website, die door het WODC wordt beheerd.

4.2 Integriteit

In het verslagjaar is het vigerende beleid betreffende integriteit binnen Justitie ook bij het WODC doorgevoerd. De controller (MT-portefeuillehouder integriteit) heeft een aantal bijeenkomsten van de departementale projectgroep Justitiecode bijgewoond en bijgedragen aan de bekendmaking van voornoemde code binnen het centrum.

Regelmatig komt het onderwerp integriteit binnen het MT aan de orde. De daaruit voortvloeiende onderwerpen worden uitvoerig besproken en de verslaglegging wordt in een speciaal daarvoor bestemd dossier bijgehouden.

4.3 Ontsluiten, verspreiden en uitwisselen van kennis

PR- en communicatiefunctie

De in 1999 aangestelde communicatie-adviseur – een voor het WODC nieuwe functie – fungeert in de eerste plaats als intermediair tussen het WODC en de directie Voorlichting. Tot de taken behoren ook de organisatie van congressen, symposia, rondetafelconferenties en expert meetings, voordrachten en lezingen. Deze medewerker is tevens belast met het organiseren en begeleiden van bezoeken aan het WODC. De medewerker is bovendien als projectleider verantwoordelijk voor de International Victimology Website en fungeert daarbij als webmaster.

Informatiedesk

Om tot een betere interne en externe dienstverlening te komen, werd eind 1997 een 'informatiedesk' ingericht. In 1998 werd de dienstverlening van de informatiedesk, die tot dan toe alleen uit documentaire informatievoorziening bestond, uitgebreid met statistische informatievoorziening, verzorgd door de afdeling SIBa. In principe kunnen alle relaties van het WODC bij de informatiedesk terecht met ad hoc vragen op justitieel terrein (zowel statistisch als documentair van karakter of een combinatie daarvan). Snelheid, actualiteit en kwaliteit staan centraal bij de beantwoording van de vragen.

WODC-site

Vanaf 1997 heeft het WODC zowel op Justweb (intranet justitie) als op Internet een eigen website. Begin 2000 is de navigatiestructuur van de WODC-site aangepast aan de nieuwe vormgeving van Justweb en is de toegankelijkheid van de informatie binnen de site op Justweb en op Internet verbeterd.

Ondanks alle inspanningen is het dit jaar niet gelukt een nieuwe geautomatiseerde WODC-catalogus op Justweb te zetten die goed functioneert.

In augustus 2000 is de internet-domeinnaam www.wodc.nl door het WODC geclaimd; deze naam is toegekend en geregistreerd en inmiddels op het Internet in gebruik genomen.

Najaar 2000 hebben de technisch beheerders van Justweb naar tevredenheid een nieuw statistiekprogramma in gebruik genomen. Daaruit blijkt dat het bezoek aan de WODC-site op zowel Justweb als op Internet dit jaar aanzienlijk is gestegen (zie bijlage 4).

Er is een begin gemaakt met het structureel beschikbaar stellen van volledige WODC-rapporten op Justweb/Internet. In de reeks Onderzoek en beleid zijn de rapporten vanaf nr. 181 als *pdf-file* beschikbaar. De volledige teksten van alle WODC-rapporten vanaf 1999 zullen op de site gezet worden.

Eind 2000 heeft het WODC een beveiligd 'eigen domein' gekregen binnen de WODC-site op Justweb. Er is een eerste versie gemaakt van deze 'interne' site. Deze zal het komende jaar verder uitgewerkt worden.

Tot slot is eind 2000 een volwaardige Engelstalige WODC-site op Internet totstandgekomen. Deze is via een uitgebreide mailing onder de aandacht gebracht van onder meer buitenlandse zusterinstellingen.

International Victimology Website

De International Victimology Website (IVW) ging online op 29 mei 1999. De opzet van het project is om bij te dragen aan de wereldwijde implementatie van de VN *Declaration of Basic Principles of Justice for Victims of Crime and Abuse of Power*. De website, een gezamenlijk project van het WODC, DAJS en DPJS, wordt beheerd door het WODC. In 2000 werden de activiteiten rond het ontwikkelen van de website

voortgezet. Er is naarstig gewerkt aan het opnemen van *links* naar interessante informatie op het Internet en het verstevigen van de banden met de organisaties die zich bij de start aan het welslagen van de website hadden gecommitteerd, zoals het Office for Victims of Crime (US Department of Justice), Australian Institute of Criminology en de Universiteit van Zuid-Afrika, en enige tijd later ook met de National Association for Victim Support (Groot-Brittannië) en Slachtofferhulp Nederland.

Inmiddels biedt de website informatie over: (lopend) onderzoek en programma's inzake slachtofferhulp en preventie; beleid, richtlijnen en wetgeving ten behoeve van slachtoffers; relevante literatuur op het Internet en in print; *links* naar nuttige websites voor victimologen, hulpverleners aan slachtoffers en andere betrokkenen. Ook werden *newsflashes* regelmatig verzonden per e-mail aan het relatiebestand, dat uit ongeveer 1.250 personen c.q. organisaties bestaat en nog steeds groeit. Op deze wijze circuleert de IVW belangrijk nieuws van of voor het veld en informeert het relatiebestand over significante toevoegingen aan de site. Vele geadresseerden hebben al laten weten dat deze wijze van nieuwsverschaffing zeer op prijs wordt gesteld. De herkomst van de bezoekers aan de website laat zien dat de site met recht internationale bekendheid heeft gekregen. Bezoekers aan de website komen uit bijna alle landen van de wereld.

In 2000 is een begin gemaakt met het opbouwen van een wereldwijd netwerk van nationale correspondenten. De onderliggende gedachte is dat mensen werkzaam in de victimologie, slachtofferhulp en aanverwante disciplines en beroepen, goede informanten zijn over de bejegening van slachtoffers ter plaatse. Zij weten het beste welke stappen in eigen land genomen zijn en genomen zullen worden om de positie van slachtoffers van misdaad en machtsmisbruik te versterken. De website is vrijwel geheel Engelstalig om internationale uitwisseling van informatie optimaal te bevorderen. Het is de bedoeling dat correspondenten het Engels beheersen en de IVW regelmatig inlichten over ontwikkelingen op slachtoffergebied in hun land. Rob Schwitters, gedetacheerd in Oslo voor het WODC, is bijzonder behulpzaam geweest bij het leggen van goede contacten in de Scandinavische landen, de eerste regio waarin de IVW correspondenten is gaan werven. Het ontwikkelen en goed onderhouden van het netwerk zijn van vitaal belang voor de website.

Internet Scout Project (gefinancierd door de National Science Foundation, Verenigde Staten) heeft de IVW in november 2000 geselecteerd voor het Scout Report, een attenderingsdienst voor de wetenschappelijke wereld. De Scout Report-publicatie signaleert nieuwe of nieuw ontdekte Internetbronnen die van belang zijn voor wetenschappers. Deze websites worden geselecteerd door een team van beroepsbibliothecarissen en vakreferenten op basis van de waarde, de autoriteit, de wijze van presentatie van de inhoud, en van de zorg waarmee een website onderhouden wordt (zoals toevoeging van regelmatige nieuwe informatie aan de website, reparatie van *broken links*).

Databank Effectiviteit Interventiestrategieën

In oktober 1997 werd vanuit de eenheid Ontwikkeling van het Parket-Generaal het initiatief genomen tot een ontwikkelopdracht. Deze hield in 'het bewerkstelligen van een voorziening waardoor aan het OM in de praktijk (t.b.v. het overleg met verschillende partners, zoals onder meer bestuur, politie, reclassering en andere maatschappelijke organisaties) bruikbare criminologische basiskennis ter beschikking kan worden gesteld. Deze kennis moet in handzame en toegankelijke vorm ter beschikking staan en kunnen worden aangewend bij het vaststellen van maatregelen, gericht op het terugdringen van criminaliteit. De kennis is nodig om te beoordelen welke problemen op welke wijze effectief kunnen worden aangepakt met strafrechtelijke en/of bestuurlijke maatregelen'.

De uitvoering van deze ontwikkelopdracht werd in handen gegeven van een ontwikkelteam, bestaande uit afgevaardigden van het OM, DGPJS, WODC en prof. dr. F. Bovenkerk van het Pompeinstituut te Utrecht.

Op 18 januari 2000 werd de inmiddels door het ontwikkelteam ontwikkelde Databank Effectiviteit Interventiestrategieën door het College van pg's (die daarbij haar grote tevredenheid uitsprak) goedgekeurd. Op 1 mei 2000 werd de databank via een eigen site op Omtranet en Justweb beschikbaar gesteld. Naar verwachting zal de databank in de loop van 2001 ook via het Internet beschikbaar komen. De continuïteit van de databank wordt gegarandeerd door de in 2000 in het leven geroepen redactieraad. Vooralnsog zal het inhoudelijke beheer blijven berusten bij het WODC.

Management van processen

5.1 Kwaliteit

Instituut Nederlandse Kwaliteit

In het verslagjaar is veel energie en tijd besteed aan de elders beschreven (gevolgen van de) reorganisatie (zie paragraaf 1.6), de daarmee gepaard gaande vervulling van enkele vacatures met name op managementteamniveau en aan het op orde krijgen van de onderzoeksprogrammering voor het jaar 2001 (zie paragraaf 1.2). Daarmee is niet gezegd dat het WODC niet gewerkt heeft aan de verbetering van de kwaliteit van processen en producten, maar dit is niet herkenbaar geschied onder de INK-vlag. De voorgenomen INK-audit, eind 2000 / begin 2001, moet dan ook doorgeschoven worden naar eind 2001.

Het vernieuwde managementteam heeft onder leiding van de nieuwe directeur in november in enkele strategiebijeenkomsten kritisch het eigen functioneren en enkele basale werkprocessen van het WODC onder de loep genomen. De daar gemaakte afspraken worden sindsdien gerealiseerd. In dat kader is veel aandacht gegeven aan de reorganisatie van de gehele ondersteuning van het WODC die in het voorjaar van 2001 zijn beslag zal krijgen. Ook de invulling van 'themaverantwoordelijkheid' en 'themagroepen' heeft veel aandacht gekregen. Door het opheffen van het instituut 'programmaverantwoordelijke' en het 'programmaverantwoordelijkenoverleg' (PVO), is een lacune in de organisatie ontstaan ten aanzien van de afdeling-overstijgende afstemming van activiteiten en is onduidelijk geworden hoe de 'loketfunctie' van het WODC is geregeld. De nieuwe structuur met themaverantwoordelijken en -groepen dient dit probleem op te lossen. Ook deze nieuwe structuur zal vroeg in 2001 operationeel zijn.

Voorts is het handboek – de beschrijvingen van hoofd- en deelprocessen van het WODC – in 2000 gereedgekomen. De reorganisatie die in 2000 doorgevoerd is, noopt echter alweer tot bijstelling van het handboek.

Competentiemanagement

In het verslagjaar is verder gewerkt aan de invoering van instrumenten die door het Project Competentiemanagement zijn aangereikt. Ook hier leidde de reorganisatie echter eerder tot revisie van bestaande zaken dan tot vernieuwing en uitbreiding. Alle competentieprofielen zijn inmiddels aangepast en opnieuw door het managementteam vastgesteld. In de afdelingen en sectoren worden op basis hiervan functioneringsgesprekken gevoerd.

De training 'coachend leidinggeven' zoals die in 1999 is aangeboden aan alle leidinggevendenden binnen het WODC, is op verzoek van het WODC omgebouwd tot een cursus 'competentiemanagement' die openstaat voor alle medewerkers. In het verslagjaar hebben vijftien medewerkers deze cursus gevolgd.

5.2 Onderhoud van de administratieve organisatie

Op het gebied van planning en controle zijn in 2000 belangrijke stappen voorwaarts gezet. Planning-en-controlesystemen, waaronder tijdschrijven, zijn inmiddels binnen enkele afdelingen ingevoerd. De nieuwe sectoren Onderzoek hebben de voorbereidingen voor de invoering daarvan gestart. De stap van de integrale invoering van deze systemen binnen het WODC, naar een Management Informatie Systeem (MIS) is dan nog slechts een kleine. Ook hier geldt dat de verwachting is dat in de loop van 2001 het MIS operationeel zal worden met als resultaat periodieke managementrapportages voor het managementteam. Deze 'maraps' dienen inzicht te geven in de (ontwikkelingen van de) financiële situatie van het WODC, de voortgang van projecten, de inzet van personeel, en dergelijke.

Het WODC heeft besloten zelf een relatiebeheersysteem te laten bouwen. Hiermee is in 2000 een aanvang gemaakt. Bestaande systemen, zoals het binnen het departement gebruikte Connect, voorzien niet in de behoeften die het WODC heeft. Het door het WODC gewenste systeem is niet zozeer een kaartenbak met adressen, maar een dynamisch systeem waarin allerlei relaties gelegd dienen te kunnen worden. Relaties tussen personen en projecten (begeleidingscommissies), maar ook tussen inhoudelijke thema's en personen bijvoorbeeld. Met name voor het werk van de afdeling EWB is een dergelijk systeem onontbeerlijk.

5.3 Audits

In het verslagjaar hebben geen audits op processen plaatsgevonden. Als het bijgestelde handboek gereed is, zullen ten aanzien van de daarin beschreven processen interne audits plaatsvinden door de controller.

Personeelsmanagement

Personeelsmobiliteit

Ook in dit verslagjaar is de personeelsmobiliteit vrij hoog geweest. In bijlage 9 zijn enkele tabellen opgenomen waarin de mobiliteit in kaart wordt gebracht.

Uit bijlage 9, tabel 1 blijkt dat vijf WODC'ers een baan elders hebben aanvaard. Negen functies binnen het WODC werden tijdelijk door medewerkers van binnen en buiten het WODC vervuld (bijlage 9, tabel 2). Acht WODC'ers waren tijdelijk – full- of parttime – elders werkzaam, allen in het kader van detacheringen of interim-functievervullingen (bijlage 9, tabel 3). Elf personen werden in vaste dienst aangenomen (bijlage 9, tabel 4).

De formatieve opbouw

De vaste formatie van het WODC bestond op 1 januari 2001 uit 74,5 fte's.

In het jaar 2000 is in het kader van de Taakstelling Regeerakkoord 1 functie (hoofd onderzoek) ingeleverd. Deze functie verviel omdat in een reorganisatie de groep Onderzoek is opgedeeld in drie sectoren. Deze sectoren hebben elk een hoofd. Deze hoofden zijn in de plaats gekomen van de voormalige programmacoördinatoren. Tevens is er een nieuwe functie 'coördinator intern onderzoek' geplaatst bij BMO, waarvoor een onderzoekersfunctie is opgeheven.

De verdeling over de afdelingen, exclusief de directeur en de controller, is weer-gegeven in tabel 2. Naast vaste medewerkers zijn er ook medewerkers op tijdelijke basis in dienst van het WODC (zie bijlage 7). Het totale aantal tijdelijke medewerkers in 2000 bedroeg zestien. Bij de vermelde aantallen dient rekening te worden gehouden met het feit dat een aantal (vaste) werknemers tijdelijk elders is tewerkgesteld in het kader van de mobiliteitsbevordering.

Tabel 2: Aantal fte's per afdeling (exclusief directeur en controller)

afdeling	fte's
Onderzoek	31,5
EWB	7
SIBa	13
DIV	13
BMO	8
totaal	72,5

Tabel 3: Aantal tijdelijke werknemers per afdeling op 1 januari 2001

afdeling	aantal
Onderzoek	10
EWB	2
SIBa	1
DIV	2
BMO	1
totaal	16

Tabel 4: Percentage vrouwen ten opzichte van het totale aantal werknemers Justitie

	totaal ministerie	WODC
totaal	47	50
lager dan schaal 10	57	31

De verhouding mannen-vrouwen

Binnen de formatie per 1 januari 2001 waren evenveel mannen als vrouwen werkzaam (zie ook tabel 4).

Competentiemanagement

In 2000 is de invoering van competentie management verder ter hand genomen. Allereerst zijn de profielen van enkele functies waar nodig gewijzigd, mede door de reorganisatie die in de eerste helft van het jaar is doorgevoerd. Bij de afdeling SIBa, waar het opstellen van competentieprofielen vanwege de herpositionering in het voorgaande jaar was uitgesteld, is in dit verslagjaar voor bijna alle functies een conceptprofiel gereed gekomen.

Bij de functioneringsgesprekken die dit jaar zijn gevoerd, vormden de profielen een belangrijke en zinvolle leidraad.

Ook in dit verslagjaar heeft een aantal leidinggevenden en medewerkers een cursus 'competentiemanagement' gevolgd met het doel het gebruik van profielen bij functioneringsgesprekken te bevorderen en te oefenen.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim bij het WODC is vergeleken met andere justitie-onderdelen tamelijk hoog. In het Jaarplan 2000 is de bedoeling uitgesproken het ziekteverzuimpercentage met 1% te doen dalen. Deze verwachting is niet bewaarheid. Het ziekteverzuim was in 1997 4,7%, in 1998 5,9%, in 1999 7,3% en in 2000 7,7%. De stijging moet echter, in tegenstelling tot 1999, toegeschreven worden aan kortdurend verzuim, naar onze mening is dit te wijten aan de griepgolf aan het begin van 2000. Het percentage voor langdurend ziekteverzuim is vrijwel gelijk gebleven.

De situatie van de 'niet-gerealiseerde capaciteit' in 2000 is weergegeven in tabel 5.

Tabel 5: Percentage niet-gerealiseerde capaciteit

	1999	2000
ziekteverzuim	7,31	7,71
zwangerschapsverlof	0,30	0,82
ouderschapsverlof	1,00	0,86
vacatures	3,40	4,35
seniorenverlof	0,38	0,27
overig	0,00	0,00
totaal	12,39	14,01

Vanwege de hoogte van het ziekteverzuim is in november 2000 een plan van aanpak opgesteld met een aantal elementen:

- een ergonomische check van alle werkplekken;
- een analyse van het verzuim door elk afdelingshoofd;
- handhaving van procedures rond verzuim;
- regelmatige aandacht voor dit probleem in het managementteam.

36-urige werkweek

Het beleid om alle mogelijke varianten van de regeling van de 36-urige werkweek toe te staan, is gecontinueerd. Per 1 januari 1998 is een verplichte aankomst- en vertrektijdenadministratie ingevoerd; alle werknemers dienen zich dagelijks aan- en af te melden. Deze administratie is onder andere bedoeld om duidelijkheid omtrent aan- en afwezigheid te scheppen.

Waardering door personeel

In mei 2000 verscheen het rapport van MarketResponse Nederland BV over de motivatie en satisfactie van de WODC-medewerkers. Vergeleken met het gehele bestuursdepartement blijkt dat:

- WODC'ers redelijk tevreden zijn met het werk en de werkgever;
- zij vertrouwen hebben in de direct leidinggevende;
- er aandacht nodig is voor de communicatie;
- het benutten van capaciteiten evenzeer aandacht behoeft;
- bepaalde cultuuraspecten laag worden gewaardeerd, zoals openheid, transparantie, flexibiliteit en communicatie.

Het is de verwachting dat de reorganisatie die in de eerste helft van 2000 plaatsvond, veel van de genoemde knelpunten voor een deel zou kunnen oplossen. Met name wordt effect verwacht van de opdeling van de grote afdeling Onderzoek in drie kleinere sectoren en van de opheffing van de scheiding van inhoud en beheer. Het is mede om die reden dat deze reorganisatie met vaart is uitgevoerd.

Verder is in 2000 het coachend leidinggeven gestimuleerd door de cursus 'competentiemanagement' breed toegankelijk te maken, dus ook voor medewerkers. Op deze wijze hoopt het WODC de communicatie tussen leiding en medewerkers te bevorderen (met name wederzijdse terugkoppeling).

Onderdeelscommissie

In 1996 stelde de ondernemingsraad Algemene Leiding voor het WODC een Onderdeelscommissie (OC) in. Deze OC, vallend onder het regime van de Wet op de Ondernemingsraden, volgde de (informele) Onderdeelscommissie op, die ingesteld was door de toenmalige dienstcommissie. De OC heeft ten aanzien van de aangelegenheden betreffende het WODC dezelfde bevoegdheden als een ondernemingsraad. Begin 2000 was de samenstelling: C.C. Cozijn (voorzitter), C. Verwers (secretaris), J.W.C. Dekker, W.M. Garnier en H.J.J. Simons. In de loop van het jaar kreeg W.M. Garnier een andere betrekking en werd zij in de OC opgevolgd door M. Brien. De OC werd vanuit de OR gesteund door S. Euwema.

De OC vergaderde het eerste half jaar elke vier weken en overlegde met de bestuurder (H.G. van de Bunt) elke twee weken, afwisselend formeel en informeel (geen agenda en geen notulen). Na het vertrek van de directeur en tot de komst van de nieuwe directeur werd incidenteel bijeengekomen en overleg gevoerd met de waarnemend directeur. Inmiddels is de frequentie van het overleg tussen de OC en de bestuurder (W.L. Buitelaar) weer zoals voorheen. De OC functioneert als een belangrijk communicatiekanaal tussen medewerkers en leiding.

De voornaamste onderwerpen in de besprekingen en het overleg met de bestuurder waren:

- evaluatie van het BBC;
- de daarin geconstateerde onveiligheidsgevoelens;
- personeelsmobiliteit en vacatures;
- reorganisatie van de afdeling onderzoek in drie sectoren;
- uithuisplaatsing.

Subsidies en inkoopmanagement

Subsidiebeleid

Het subsidiebeleid resulteerde in 2000 tot een stringentere aanpak van de behandeling van subsidieverzoeken. Subsidieverzoeken komen bij de afdeling EWB binnen, waarna er tweemaal per jaar (in januari en in juli) een toetsing plaatsvindt op beleidsrelevantie en wetenschappelijke kwaliteit. Indien aan beide criteria voldaan is, wordt een preadvies geschreven, waarna de beslissing tot toekenning binnen de afdeling EWB wordt genomen.

Inkoopmanagement

Het inkoopmanagement van het WODC heeft de constante aandacht van de leiding. In 2000 zijn de richtlijnen voor aanbesteding van extern onderzoek nauwkeurig gevolgd. Het proces van informatievoorziening tussen de afdelingen EWB en BMO met betrekking tot contract- en subsidiemanagement is, mede door het instellen van het eerder gememoreerde financieel beraad verder geoptimaliseerd. Deze werkwijze heeft de onderlinge informatie-uitwisseling aanzienlijk verbeterd. Voor de overige zaken (aanschaf computers, kantoorartikelen enzovoort) is gebruikgemaakt van de diensten van DBOB.

Leiderschap

Het WODC is een organisatie met veel professionals. Dit impliceert dat de stijl van leidinggeven moet zijn toegesneden op de aard en de behoeften van deze professionals. In het nieuwe besturingsconcept van het WODC is hieraan vorm gegeven door de verantwoordelijkheden zo laag mogelijk in de organisatie te leggen, en de medewerkers op de bereikte resultaten aan te spreken.

Binnen het WODC wordt het begrip leidinggeven ruim toegepast. De sector- en afdelingshoofden en de directeur zijn uiteraard leidinggevend, maar projectleiders zijn eveneens binnen de diverse projecten bij het WODC integraal verantwoordelijk gesteld voor niet alleen de inhoud, maar ook voor het management van de onderzoeksactiviteiten.

In de geest van het INK-model, met aandacht voor competentie management, is inspirerend leidinggeven essentieel. Deze stijl van leidinggeven acht het managementteam dermate belangrijk dat besloten is niet alleen de 'leidinggevers', maar ook een groot deel van de overige medewerkers aan de cursus coachend leidinggeven deel te laten nemen. Het WODC verwacht nog betere prestaties als degenen die coachend worden aangestuurd, ook precies weten wat deze stijl van leidinggeven beoogt:

- ondersteunend en resultaatgericht management;
- met aandacht voor individu en organisatie;
- en voor organisatie en omgeving.

Overzicht van in 2000 afgeronde onderzoeks- projecten afdeling Onderzoek

Rapporten in de reeks Onderzoek en Beleid

- 183 *Moeilijke jeugd; risico- en protectieve factoren en de ontwikkeling van delinquent gedrag in een groep risicjongeren*
N. van der Heiden-Attema, M.W. Bol

Dit onderzoek richt zich op het verband tussen de aanwezigheid van risico- en protectieve factoren en de latere ontwikkeling van delinquent gedrag in een groep risicjongeren. De onderzoeksvragen waren: (1) Scoren delinquenten hoger dan niet-delinquenten ten aanzien van het aantal risicofactoren waaraan zij hebben blootgestaan, dan wel lager waar het protectieve factoren betreft, en scoren zij anders waar het gaat om het soort en de combinatie van factoren? (2) Hebben ernstig-delinquenten een langduriger criminele voorgeschiedenis dan licht-delinquenten? (3) Scoren ernstig-delinquente jongeren hoger dan licht-delinquente jongeren? (4) verschillen vroege starters van late starters qua ernst, frequentie, duurzaamheid en variëteit van de gepleegde delicten? (5) Scoren vroege starters hoger dan late starters? (6) Hebben daders van verschillende soorten delicten ook verschillende scoreprofielen? De onderzoeksgroep bestaat uit alle jongeren van 10 tot en met 18 jaar die in 1993 bij de Stichting Ambulant Bureau Jeugdwelzijnzorg een persoonlijkheidsonderzoek hebben ondergaan. Na een bespreking van opzet en methode komen de onderzoeksvragen aan de orde, gevolgd door conclusies en slotbeschouwing. Tevens worden de resultaten vergeleken met eerder aanverwant onderzoek. Besloten wordt met enkele concrete beleidsaanbevelingen.

- 184 *De toekomst van de bijzondere opsporingsdiensten*
H.G. van de Bunt, J.M. Nelen (eindred.)

Deze bundel bevat drie bijdragen: (1) C.J.C.F. Fijnaut, H.G. van de Bunt: De toekomst van de landelijke bijzondere opsporingsdiensten (BOD's) in het kader van een 'goede politiezorg'; (2) Y. Buruma: Bijzondere opsporingsdiensten: sturing en samenwerking; (3) C.D. van der Vijver: De organisatie van de bijzondere opsporingsfunctie: enige bestuurlijke beschouwingen. Deze bijdragen zijn afkomstig van een expertmeeting gehouden op 2 maart 2000, waarop deskundigen discussieerden naar aanleiding van het kabinetsstandpunt over de BOD's. Het kabinetsstandpunt is als bijlage opgenomen.

185 *Nevenfuncties zittende magistratuur*
R.J.J. Eshuis, N. Dijkhoff

De probleemstelling van dit onderzoek luidt: Wat is de aard en de omvang van binnen de zittende magistratuur (rechters en rechters-plaatsvervangers) voorkomende functie-combinaties en in hoeverre zijn die functiecombinaties compatibel met bestaande regels en opvattingen over het uitoefenen van nevenfuncties naast rechterlijke taken? Hierbij is de kwaliteit van de inventarisatie van de nevenfuncties direct afhankelijk van de vraag hoe secuur de registers worden bijgehouden door de rechterlijke colleges. Ook hierover verschaft het onderzoek duidelijkheid. Hiertoe is een literatuuronderzoek gehouden aangaande opinies over nevenfuncties, registers en interne reglementen met betrekking tot de registratie zijn geanalyseerd, en er is een enquête gehouden onder rechters, met als centrale vraag of hun nevenfuncties juist, volledig en up-to-date waren geregistreerd.

186 *Toezicht op seksuele geweldplegers na invrijheidstelling. Safe reintegration of sexual offenders*
Ed. Leuw, L.L. Motiuk

De inleiding van deze bundel is geschreven door prof. dr. H.J.C. van Marle. Motiuk, hoofd van de researchafdeling van de Correctional Services in Ottawa, Canada, beschrijft de huidige praktijk aldaar, waarbij na terugkeer in de samenleving van 'potentieel gevaarlijke' delinquenten intensief gebruik wordt gemaakt van toezicht en begeleiding die primair zijn gericht op preventie van crimineel gedrag. Deze 'veilige terugkeer' kan echter alleen worden bereikt wanneer inzet van professionals en het systematische gebruik van de risicotaxatie-instrumenten zijn gegarandeerd. Leuw heeft daarnaast de Engelse en de Amerikaanse regelgeving en het blijvend controleren van pedoseksuele delinquenten geïnventariseerd en besproken. Nadrukkelijk komt in dit stuk aan de orde dat er verschillende types van zedendelinquenten zijn, die qua aard en motieven van hun delicten en qua recidivegevaar sterk verschillen. Vooral waar het gaat om informatie aan derden, kunnen zij daarom niet over één kam worden geschoren. Informatieverstrekking is maatwerk voor de ontvangers en voor degene over wie informatie wordt gegeven.

Rapporten in de reeks Onderzoeksnotities

2000/1 *Effectiviteit van sanctieprogramma's: bouwstenen voor een toetsingskader*
E.M.Th. Beenakkers

Dit literatuuronderzoek is uitgevoerd op verzoek van de directie Preventie, Jeugd en Sancties (DPJS) van het ministerie van Justitie. Het doel was de literatuur te onderzoeken op de mogelijkheid tot het ontwikkelen van een 'toetsingskader', een set van kenmerken waaraan programma's die willen bijdragen aan vermindering van recidive en aan het bevorderen van resocialisatie moeten voldoen om zoveel mogelijk effect te hebben. Het ging om het bepalen c.q. voorspellen van de effectiviteit van sancties en interventieprogramma's, zowel bestaande als nieuwe vormen. Ondanks allerlei methodologische

kanttekeningen die geplaatst kunnen worden bij zowel de meta-analyses als de primaire onderzoeken waarop zij gegrond zijn, blijkt uit de wetenschappelijke literatuur met betrekking tot het effect van strafrechtelijke interventies dat deze uitwerking hebben in de zin dat zij recidive kunnen verminderen, en resocialisatie bevorderen. Het in de jaren zeventig en tachtig wijd verspreide idee dat 'niets werkt', is daarmee volgens velen weerlegd. Het effect is weliswaar bescheiden, maar zeker aanwezig. Het is over het algemeen niet zo dat door een interventie recidive in zijn geheel verdwijnt.

Eén toetsingskader voor alle daders en delicttypen is niet mogelijk. Wel zijn er algemene kenmerken waaraan programma's moeten voldoen willen zij effectief kunnen zijn. Ook per delict en dadertype zijn kenmerken geïdentificeerd die kunnen bijdragen aan goede resultaten. Echter, veel is nog onduidelijk, zodat nader onderzoek nodig is.

2000/2 Motieven van asielzoekers om naar Nederland te komen; verslag van een expert meeting

C. Bijleveld, A.P. Taselaar

Het doel van de expert meeting was inzicht te geven in de factoren die Nederland een in toenemende mate populair bestemmingsland maken voor asielzoekers. Het achterliggende doel is de asielinstroom beter beheersbaar te maken. De centrale vraag van het onderzoek was welke kenmerken ('pull-factoren') van Nederland, c.q. van de Nederlandse asielprocedure maken dat asielzoekers Nederland relatief vaker dan andere Europese bestemmingen verkiezen om asiel aan te vragen?

Bij individueel reizenden overheersen vage positieve associaties met Nederland: Nederland staat te boek als een democratisch en verdraagzaam land, een verzorgingsstaat. De aanwezigheid van familie en bekenden in Nederland is daarnaast een pull-factor. In zijn algemeenheid dient gesteld te worden dat de 'push' voor de individueel reizende asielzoeker belangrijker wordt geacht dan de pull: het maakt voor de individuele asielzoeker meer uit dat hij migreert dan waarheen hij migreert.

Bij de gesmokkelden daarentegen zijn het de reisorganisaties die vaak zeer goed geïnformeerde en berekende afwegingen maken bij de keuze van een bestemming. De voorkeur van de gesmokkelde lijkt hier veel minder een rol te spelen. Bij de keuzes die de smokkelorganisaties maken, spelen de kenmerken van de procedure een belangrijke rol: met name de lengte van de procedure hier te lande is een voordeel voor smokkelaars, daarnaast worden ook genoemd de hoge slaagkans, de goede opvang enzovoort. Een tweede belangrijke pull-factor is het feit dat Nederland nu eenmaal een transit-land is. Met transport is geld te verdienen, transport is goed te organiseren door Nederland, en op mensensmokkel staan relatief lage straffen. Er opereert een scala van smokkelorganisaties, variërend van zeer goed tot nauwelijks georganiseerd. De voornaamste winst voor vervolgonderzoek is te halen uit onderzoek naar deze organisaties.

2000/3 De sturing en controle van de politie in het Franse en Nederlandse vooronderzoek in strafzaken

P.A.M. Verrest

Het strafprocesrecht staat in Nederland sinds een aantal jaren volop in de aandacht. Geconfronteerd met een stijging van de criminaliteit, de intensivering van de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit en de toenemende internationalisering van de rechtspleging, hebben zowel het strafprocesrecht als de organisatie van de politie en justitie een aantal wijzigingen moeten ondergaan. In de ons omringende landen doen zich vergelijkbare ontwikkelingen voor.

Het Nederlandse strafprocesrecht is in belangrijke mate afgeleid van het Franse recht. In de loop van de tijd zijn de Franse en de Nederlandse wetgeving weliswaar uit elkaar gegroeid, maar de opbouw van het strafproces en de rol van de organen die erin optreden, zijn grotendeels hetzelfde gebleven. De politie, de officier van justitie en de rechter-commissaris hebben nog steeds ongeveer dezelfde taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden.

Nu het Franse recht net als het Nederlandse recht de afgelopen jaren is geconfronteerd met de drie ontwikkelingen die we hierboven hebben aangehaald, doen zich in beide landen dezelfde problemen voor en vinden er op precies dezelfde terreinen hervormingen plaats. Het ziet er echter naar uit dat de oplossingen die de Franse en de Nederlandse wetgever kiezen, uiteindelijk aanzienlijk van elkaar zullen verschillen. In dit tussenrapport komen nog niet alle onderzoeksvragen aan de orde. Het rapport heeft als voornaamste doel om een eerste verslag van de resultaten van het onderzoek te brengen. Het moet worden gezien als opmaat voor het verdere onderzoek.

2000/4 Werklast versnelling handelszaken

R.J.J. Eshuis, M.N. van Es

De centrale vraag in deze notitie luidt: 'Hoeveel extra werk moeten rechtbanken verrichten om tot een gemiddelde doorlooptijd van één jaar in contradictoire civiele handelszaken te komen?' Het rapport spreekt in dat kader over 'extra werklast'. Die werklast wordt uitgedrukt in aantallen af te doene zaken. Met de toevoeging 'extra' benadrukken de auteurs dat het niet gaat om het aantal zaken dat rechtbanken normaal afdoen, maar om zaken die daar bovenop komen. Het aantal zaken dat rechtbanken 'normaal' afdoen, is ongeveer gelijk aan het aantal zaken dat in een bepaalde periode (een maand of een jaar) instroomt; die vormt de norm voor de toewijzing van personele capaciteit.

De doorlooptijdverkortende maatregelen waarvan wordt gesproken, vloeien voort uit de voorstellen van het pVRO-projectteam Versnelling en Uniformering van Civiele Procedures – tevens opdrachtgever van het onderzoek – en uit het ontwerp Herziening van het Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering.

Het pVRO-projectteam wil tot een gemiddelde doorlooptijd van één jaar in contradictoire handelszaken komen. Uit het onderzoek blijkt dat dan een aantal zaken extra moet worden afgedaan, gelijk aan 85% van het aantal handelszaken dat jaarlijks door de recht-

banken wordt afgedaan. Gezien het extra capaciteitsbeslag, kan niet worden verwacht dat de doelstelling op korte termijn wordt gerealiseerd. In het onderzoek is ook nagegaan wat de relatieve bijdrage is van twee van de geplande maatregelen: het verkorten van termijnen en het terugdringen van het gebruik van re- en dupliek (ten gunste van de comparitie na antwoord).

In het rapport wordt ook de uitgangssituatie van verschillende rechtbanken vergeleken. Die verschilt sterk, ten gevolge van in het verleden opgelopen achterstanden. Voor individuele rechtbanken varieert de 'extra werklast' van 10% tot 177% van het aantal handelszaken dat de rechtbank jaarlijks afdoet

2000/5 Cameratoezicht in het publieke domein in EU-landen

B. Meijer

Het doel van het onderzoek was door middel van een literatuurstudie informatie te leveren over (ervaringen met) cameratoezicht in het publieke domein in 'het buitenland'. Dit ter ondersteuning van directie Preventie Jeugd en Sancties (DPJS) van het ministerie van Justitie en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) in de voorbereiding van de wettelijke normering van camera's voor toezicht- en preventiedoelen. Daarnaast zal deze informatie gebruikt worden als input voor een door DPJS en BZK te vervaardigen handreiking voor gemeenten, politie en justitie.

De vraag die centraal staat in het onderzoek is: Wat is, blijkend uit internationale (grijze) literatuur, internationaal de *state of the art* op het gebied van cameratoezicht in het publieke domein, wat betreft (organisatorische) inbedding, werking in de praktijk, effectiviteit en privacy-aspecten? Het gaat uitdrukkelijk om cameratoezicht gericht op de handhaving van de openbare orde in de openbare ruimte. Verkeerstoezicht met camera's valt bijvoorbeeld buiten de *scope* van dit onderzoek.

2000/6 Recidive na verblijf in een JBI; een vervolgstudie naar de geregistreeerde criminaliteit onder jongeren uit een justitiële behandelinrichting

N. van der Heiden-Attema, B.S.J. Wartna

Jaarlijks worden er enkele honderden jongens en meisjes opgenomen in een justitiële behandelinrichting. Over de effecten van het verblijf in deze inrichtingen is weinig bekend. Onderzoeksgegevens zijn nauwelijks voorhanden. De enige omvangrijke Nederlandse studie op dit terrein is uitgevoerd door Boendermaker. Zij bestudeerde de ontwikkelingen rond een groep van 383 jongeren die in de loop van 1993 in een justitiële behandelinrichting werd opgenomen.

In deze notitie wordt verslag gedaan van een recidivestudie die gezien kan worden als een vervolg op het onderzoek van Boendermaker. Een van de aspecten waarover zij rapporteerde, was de criminaliteit die tot één jaar na het vertrek uit de inrichting door de jongeren werd gepleegd. Van de groep bleek 30% opnieuw in contact te zijn gekomen met de politie. In het onderhavige verslag wordt ingegaan op de resultaten van een recidive-meting over een langere periode: tot vijf jaar na het vertrek uit de behandelinrichting. De

meting is bovendien gebaseerd op andersoortige gegevens. Waar Boendermaker uitging van *politie*cijfers (uit het Herkenningssystem), wordt hier gebruikgemaakt van gegevens (uit het Justitieel Documentatiesysteem) die betrekking hebben op *justitie*-contacten, zaken die door de politie ter vervolging aan het Openbaar Ministerie worden doorgegeven.

Bij het berekenen van de percentages jongeren die na het verblijf (opnieuw) met justitie in contact kwamen, is gebruikgemaakt van een techniek die corrigeert voor de verschillen in de observatieperioden. Omdat de jongeren niet allen op dezelfde dag uit de inrichting werden ontslagen, kon de een langer worden gevolgd dan de ander. *Survival*-analyse houdt rekening met deze verschillen. Het onderzoek maakt deel uit van de Recidive-monitor.

2000/7 Eisen in jeugdzaken; een inventarisatie van meningen over de 'requireerrichtlijn in kinderezaken'

A.M.M. van Breugel, L. Boendermaker

Het onderzoek geeft inzicht in hoeverre de Requireerrichtlijn in kinderezaken (misdrijven) wordt toegepast door het Openbaar Ministerie en wat de ervaringen met de richtlijn zijn. Aan de hand van de resultaten en inzichten van het onderzoek worden aanbevelingen gedaan over eventuele aanpassingen van de richtlijnen en/of over de noodzaak – bij onvoldoende gebruik – meer voorlichting en informatie over de richtlijn te geven. Aanleiding tot het ontwikkelen van de richtlijn was dat de arrondissementen in Nederland tot (grote) verschillen komen in de hoogte van de strafeis en de opgelegde straf in kinderezaken (misdrijven). Uit oogpunt van het rechtsgelijkheidsbeginsel een ongewenste situatie. De centrale vraag van dit onderzoek is dan ook in hoeverre de hiervoor speciaal ontwikkelde Requireerrichtlijnen – al dan niet naar tevredenheid – gebruikt worden en een oplossing voor dit probleem bieden. Uit de voor dit onderzoek afgenomen interviews bij officieren van justitie en parketsecretarissen blijkt dat de officieren en de parketsecretarissen de richtlijn in kinderezaken op hoofdlijnen kennen, accepteren en toepassen. Bovendien onderschrijven alle respondenten het belangrijkste uitgangspunt van de richtlijn namelijk het principe van de 'taakstraf, tenzij'. In de praktijk blijkt er een groot verschil te zijn in gebruik tussen officieren en secretarissen. De secretarissen gebruiken de richtlijn instrumenteel en de officieren gebruiken de richtlijn 'slechts' als uitgangspunt voor hun eisen in kinderezaken, en dan ook vaker af van de richtlijn.

2000/8 Rekrutering en (permanente) educatie van de rechtsprekende macht in vijf landen; een internationale verkenning

N.J. Baas

Het WODC heeft, op verzoek van de afdeling Beleid van de directie Rechtspleging van het ministerie van Justitie, een internationale verkenning verricht in de internationale literatuur met als doel inzicht te verkrijgen in verschillende vormen van rekrutering en opleiding voor de zittende magistratuur (ZM), verantwoordelijkheden in rekruterings- en

opleidingstrajecten, en de rol van de minister van Justitie in andere landen. Het is vervolgens de bedoeling op grond van de onderzoeksresultaten te komen tot een onderlinge vergelijking tussen de onderzochte landen. De literatuurverkenning dient ter ondersteuning van het te ontwikkelen opleidingsbeleid.

De gerechtelijke organisatie is in beweging en dat heeft ook consequenties voor de (permanente) educatie van de ZM. Voor het op peil houden van de opleidings- en bijscholingsprogramma's, en voor de ontwikkeling en aanpassing van het opleidingsbeleid lijkt informatie over de ervaringen met en de resultaten van de (permanente) educatie van de ZM onontbeerlijk. Er zullen de komende tijd keuzes moeten worden gemaakt met betrekking tot de vraag bij wie de verantwoordelijkheid voor het opleidingsbeleid moet liggen, of, en zo ja, in welk opzicht de minister van Justitie dan wel een toekomstige Raad voor de rechtspraak daartoe verantwoordelijk moet zijn en in hoeverre het beleid op centraal of decentraal niveau moet worden vastgesteld.

Het opleidingsbeleid zal eveneens moeten worden aangepast indien zich veranderingen voordoen in het rekruterings- en/of loopbaanbeleid van de ZM, in de organisatie en werkwijze van de gerechtelijke organisatie en – *last but not least* – in de wetgeving. In de diverse landen lijkt óf de 'klassieke' óf de 'moderne' visie op de rechterlijke professie te overheersen en lijkt er soms sprake te zijn van een verschuiving van het 'klassieke' naar het 'moderne' model. Daarbij gaat het onder meer om de vraag of rechters generalisten of specialisten moeten zijn, en of juridische deskundigheid voor hen voldoende is om de reikwijdte van hun beslissingen te overzien, dan wel dát zij ook over een brede sociaal-wetenschappelijke kennis moeten beschikken. Binnen het spanningsveld tussen het 'klassieke' en 'moderne' model zullen zodanige keuzes moeten worden gemaakt dat de rechters hun onafhankelijkheid behouden, terwijl zij daarnaast goed zijn toegerust om de snelle maatschappelijke ontwikkelingen bij te houden en daarop in te spelen. Wat de resultaten van het debat over de aard van de rechterlijke professie ook zullen zijn, zij zullen zeker van invloed zijn op de (permanente) educatie en het opleidingsbeleid.

2000/9 Recidive na een strafrechtelijke jeugdmaatregel

N. van der Heiden-Attema, B.S.J. Wartna

Het doel van het onderzoek was om een recidivemeting te doen onder jeugdigen die zijn uitgestroomd uit een van de jeugdinrichtingen in Nederland. Verder beoogde het onderzoek een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van een monitor van periodiek en gestandaardiseerd recidive-onderzoek. (de zogenaamde JJI-recidivemonitor).

De centrale vraag bij het onderzoek was of de prevalentie, de aard, de frequentie en de snelheid van de recidive onder jeugdigen met een strafrechtelijke maatregel zijn veranderd nu de plaatsing in een inrichting voor buitengewone behandeling (bbj) en de jeugd-tbr hebben plaatsgemaakt voor de plaatsing in een inrichting voor jeugdigen (pij).

De studie laat zien dat de eerste groep pij'ers, dat wil zeggen degenen van wie de pij-maatregel in de jaren 1997 tot en met 1999 werd beëindigd, op een aantal punten verschilt van de groep jongeren die in de jaren 1989 tot en met 1995 een bb of een jeugd-tbr

kregen opgelegd. De pij'ers zijn vaker van allochtone afkomst, hebben afgaand op de wettelijke strafdreiging (in het strafrecht voor volwassenen) een minder ernstig uitgangsdelict gepleegd dat minder vaak een geweldsdelict betrof. Verder valt op dat de duur van de maatregel in de pij-groep veel korter was dan voor jongeren met een bb-maatregel. Maar dat is niet verwonderlijk, omdat jongeren met een langerdurende pij-maatregel (vier tot zes jaar) nog niet in grote getalen zijn uitgestroomd.

Wat de recidive betreft, zijn er weinig verschillen tussen de drie subgroepen geconstateerd. Eén jaar na beëindiging van de maatregel bedraagt het percentage recidivisten voor elk type maatregel om en nabij 26. Na twee jaar is dit percentage opgelopen naar 51. Drie jaar na opheffing van de maatregel heeft 65% één of meer nieuwe justitiecontacten opgebouwd. Drie kwart van de totale groep kwam vóór de veroordeling tot de strafrechtelijke maatregel al in de justitiële documentatie voor. Ook de frequentie, de aard en de ernst van de recidivecontacten gaven nauwelijks verschillen te zien.

Bijlage 2

Overzicht van afgeronde onderzoeksprojecten afdeling EWB

Hieronder wordt een overzicht gegeven van afgeronde externe onderzoeksprojecten, in alfabetische volgorde van titels.

ADAM in Holland? Verslag van de Pilot Monitoring van drugsgebruik onder arrestanten bij Politie Haaglanden

Eysink Smeets & Etman (Den Haag)

H. van den Broek, P. Klerks, P. den Otter, E. Zandhuis, J. van der Werf

Het ADAM-project (Arrestee Drug Abuse Monitoring) afkomstig uit de Verenigde Staten houdt in dat arrestanten op vrijwillige basis meewerken aan een interview over hun drugsgebruik en een urinemonster afstaan dat op drugs wordt getest. Om na te gaan of deze procedure ook in Nederland uitvoerbaar is, is er een pilot uitgevoerd bij politie Haaglanden in Den Haag. Hoewel de procedure uitvoerbaar bleek, was er een aantal problemen. Urinetests bleken wel betrouwbaar te zijn voor het aantonen van drugssporen, maar niet voor alcohol. Het onderzoek nam meer tijd in beslag dan werd verwacht. De resultaten waren niet volledig (de Orde van Advocaten had in verband met de privacy van arrestanten bezwaar gemaakt), zodat zij niet vergelijkbaar waren met buitenlandse resultaten. De respons was tamelijk laag, hetgeen tot gevolg had dat de pilot geen nieuwe en interessante resultaten opleverde voor de Nederlandse situatie aangezien er geen harde conclusies konden worden getrokken.

Bedrijfseffecten Wetsvoorstel Reprerecht

B&A Groep Beleidsonderzoek & -Advies bv

S. Alta, R. Hoffius, J. Kootstra

Het doel van het onderzoek is tot een beeld te komen hoe het bedrijfsleven mogelijk zal reageren op individuele afspraken inzake de uitvoering van de Wet Reprerecht. Wat is de verwachte administratieve belasting voor het Nederlands bedrijfsleven, rekening houdend met het slechtst denkbare scenario, te weten dat een bedrijf onvrijwillig individueel wordt belast met de uitvoering van de regelgeving? Uit het onderzoek blijkt dat repressief kopiëren weinig aandacht heeft in het bedrijfsleven, zowel binnen bedrijven zelf als binnen de overkoepelende organisaties. Wel toont men zich bereid te betalen, hoewel men vraagtekens heeft bij de uitvoering van de regeling. De bedrijven zijn geneigd meer te betalen aan reprerecht wanneer dat in verhouding minder tijdsinvestering vraagt. Zo levert de toepassing van het totale aantal kopieën en het aantal medewerkers met het aantal apparaten een geringe administratieve belasting op (een half tot een heel uur per

jaar). De onderzoekers concluderen dat de in de wetgeving voorgestelde methode de voorkeur van het bedrijfsleven heeft. Deze methode kan gebruikt worden voor individuele afspraken tussen de Stichting Reprorecht, maar zou ook heel goed deel uit kunnen maken van afgesloten centrale akkoorden. Ook in dat geval zal immers een verdeelsleutel opgenomen moeten worden voor individuele bedrijven.

Beschermengel II; gesprekken tussen ouders en gezinsvoogden in de beginfase van de ondertoezichtstelling

Universiteit Utrecht, Faculteit Algemene Sociale Wetenschappen

G. Hofstede, J. Suurmond, C. van Nijnatten

In dit onderzoek komt naar voren dat de gesprekken niet in alle gevallen gestructureerd verlopen. In de helft van de gevallen legt de gezinsvoogd een agenda voor aan de cliënt. Daarbij wordt weinig aandacht besteed aan persoonlijke kennismaking. Belangrijke elementen van de OTS zijn het beperkte juridische gezag en de klachtenregeling. Deze elementen komen in 33% van de onderzochte gesprekken niet aan de orde. En hoewel gezinsvoogden zeggen het belangrijk te vinden om hun juridische en/of persoonlijke gezag in te zetten om hun advies kracht bij te zetten, gebeurde dat in maar 25% van de onderzochte gevallen. De verschillen in de communicatie tussen autochtone en allochtone cliënten is niet erg groot. Wel stellen de gezinsvoogden aan allochtone cliënten vaker vragen om te checken of de cliënten het goed hebben verstaan. Verder blijkt het gebruik van tolken de communicatie enigszins te beïnvloeden, omdat tolken soms interpretaties geven en speelt in de gesprekken met allochtone ouders de wederzijdse positionering een grotere rol. Het verdient aanbeveling om de gesprekken altijd door middel van een agenda te sturen en het gesprek te faseren. Aangezien de OTS is bedoeld als een tijdelijke maatregel, zou gedurende de OTS aan een toenemende participatie van de ouders gewerkt moeten worden. De gezinsvoogd moet actief sturen in de richting van overeenstemming door de posities te bespreken, cliënten actief te betrekken en geschilpunten te bespreken. Immers, de waarde van het hulpverleningsplan hangt mede af van de overeenstemming die erover is.

Bescherming van grondrechten in het digitale tijdperk; een rechtsvergelijkend onderzoek naar informatie- en communicatievrijheid en privacy in Zweden, Duitsland, Frankrijk, België de Verenigde Staten en Canada (eindrapport)

Katholieke Universiteit Brabant, Centrum voor Wetgevingsvraagstukken; Centrum voor Recht, Bestuur en Informatisering

A. Koekkoek, P. Zoontjes, F. Vlemminx, G. Leenknecht, S. Nouwt, B. Knoops, H. Schooten-van der Meer, R. Bos, m.m.v. D. Fens, L. in 't Veld

In dit eindrapport wordt verslag gedaan van de toetsing door internationale experts van de voorstellen voor grondwetswijzigingen die door de Commissie-Franken zijn gedaan voor de aanpassing van een aantal artikelen in de grondwet. Algemene bevindingen op hoofdlijnen en enkele elementen uit de discussie met experts worden weergegeven. Aan

de orde komen onder andere de vrijheid van meningsuiting (artikel 7) en de relatie tussen vrijheid van meningsuiting en recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer (artikel 10).

Coffeeshops geteld; aantallen verkooppunten van cannabis in Nederland
Stichting IntraVal

B. Bieleman, P. Goeree

Het doel van het onderzoek is om een geactualiseerd beeld te hebben van het aantal coffeeshops.

Eind 1999 bevonden zich in totaal 846 coffeeshops in de 538 gemeenten. In 433 gemeenten (80%) is geen coffeeshop. In de grote steden Amsterdam, Den Haag en Rotterdam bevindt zich 50% van alle coffeeshops. Als de telling (846) van 1999 wordt vergeleken met de schatting (1.179) van 1997, dan heeft er een daling plaatsgehad in het aantal coffeeshops van 22%. Het aantal soortgelijke verkooppunten (horeca-inrichtingen, jongeren-centra) wordt 76% lager ingeschat dan in 1997; een daling van 150 verkooppunten naar 36. Deze daling is vooral toe te schrijven aan het verminderde aantal horeca-inrichtingen dat cannabis verkoopt. Volgens de politie telde Nederland in 1999 minimaal 1.466 overige verkooppunten (dealpanden, straathandel, koeriersdiensten). De overige verkooppunten zijn verspreid over 246 gemeenten (46% van de 538 gemeenten). De meest conservatieve schatting van de landelijke ontwikkeling in de overige verkooppunten is een daling van 24%. Atypisch ten opzichte van het landelijke beeld ontwikkelt het aantal overige verkooppunten zich in de gemeenten van 50.000 tot 100.000 inwoners: een stijging van 162% tot een totaal van 439 overige verkooppunten. Bij de overige verkooppunten worden in 38% van de gevallen ook harddrugs verkocht, overwegend cocaïne, heroïne, xtc en amfetamine. Het totale aantal verkooppunten van cannabis is tussen 1997 en 1999 met ruim een vijfde gedaald. Landelijk gezien heeft de afname van het aantal coffeeshops niet geleid tot een toename van het aantal overige verkooppunten van cannabis.

Controlling Organised Crime; Organisational Changes in the Law Enforcement and Prosecution Services of the EU Member States

European Institute of Public Administration (Maastricht)

M. den Boer, P. Doelle

Doel van dit onderzoek is na te gaan of de strafrechtelijke systemen van de EU-lidstaten naar elkaar toegroeien, onder invloed van samenwerking in de bestrijding van criminaliteit. Voor elk van de lidstaten zijn ontwikkelingen geanalyseerd en beschreven.

Er is geen sprake van een algehele integratie of naar elkaar toe groeien van strafrechtelijke systemen binnen de EU. Wel hebben de meeste lidstaten een centraal orgaan ingesteld voor de uitwisseling van informatie over georganiseerde misdaad. Binnen elke lidstaat is er een centraal orgaan belast met de beheersing (onderzoek, informatie-uitwisseling, repressiemiddelen) van internationale georganiseerde misdaad. Specialisatie – het creëren van units ter bestrijding van een specifiek soort misdaad – vindt veelvuldig plaats op

centraal niveau. De decentrale specialisatie (interregionale units) in Nederland vormt een uitzondering. In slechts enkele landen zijn multidisciplinaire teams geformeerd. De invloed van Europese samenwerking op de strafrechtelijke systemen van individuele staten kan moeilijk worden vastgesteld; zeker ten opzichte van binnenlandse ontwikkelingen en crises (Dutroux, IRT). Dit onderzoek is tamelijk ambitieus opgezet en het bleek de onderzoekers niet mogelijk alle gegevens in detail te analyseren.

*Cultuurspecifieke elementen in de strafrechtelijke hulpverlening aan allochtone jongeren
IVA Tilburg, Instituut voor sociaal-wetenschappelijk beleidsonderzoek en advies
A.C. Spapens, S.F.M. van Wersch*

De centrale vraag in het onderzoek is: Moet bij individuele begeleiding van jongeren uit etnische minderheden, rekening worden gehouden met cultuurspecifieke elementen en zo ja, op welke wijze kan dit gebeuren?

Uit het onderzoek blijkt dat allochtone jongeren in het algemeen minder snel geneigd zijn hun problemen op tafel te leggen. Dit kan leiden tot onderschatting van de problematiek (vooral in de intakefase) en vormt een van de oorzaken van het feit dat hulpverlening aan allochtone jongeren gemiddeld meer tijd vergt. De houding (open en respectvol) van de hulpverlener ten aanzien van de jongere en diens cultuur is cruciaal in de begeleiding, maar de problematiek van de individuele jongere moet het uitgangspunt voor de hulpverlener zijn. Allochtone hulpverleners kunnen een belangrijke rol spelen als vraagbaak of adviseur en zo bijdragen aan deskundigheidsbevordering. De in Nederland geldende normen en waarden dienen het uitgangspunt te zijn bij de hulpverlening. De jongeren zijn vaak dermate vernederlandst dat zij ook nadrukkelijk op in Nederland geldende normen en waarden kunnen worden aangesproken. Bij het betrekken van de ouders (een cruciale succesfactor) moet de hulpverlener echter wel rekening houden met problemen als gebrekkige integratie, taalproblematiek en informatie-achterstand.

Er gaat iets veranderen in de prostitutie ...; de sociale positie en het psychosociaal welzijn van prostituees in prostitutiebedrijven voorafgaand aan de opheffing van het bordeelverbod

*Nederlands Instituut voor Sociaal Seksuologisch Onderzoek (NISSO) (Utrecht)
L. Venicz, I. Vanwesenbeeck*

Het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van de sociale positie en het psychosociale welzijn van prostituees in de periode voorafgaand aan de wetwijziging. (Op 1 oktober 2000 is door een wijziging in het Wetboek van Strafrecht het algemeen bordeelverbod opgeheven.)

Zowel de sociale positie als het psychosociale welzijn van een aantal kwetsbare groepen prostituees, die onder dwang of onder druk van schulden en dergelijke aan het werk zijn, blijkt weinig positief. Daarnaast is er een groep prostituees die bewust en om positieve redenen voor de prostitutie hebben gekozen. Met deze groepen gaat het, mits er sprake is van 'goede' werkplekken, relatief goed. Vrijwel alle prostituees ondervinden op het gebied

van sociale acceptatie grote problemen. Er is daarnaast veel onduidelijkheid over de wetswijziging en over de belastingafdracht, hetgeen misbruik door derden in de hand werkt. Er zijn aanwijzingen dat prostituees op steeds jongere leeftijd met prostitutiewerk beginnen. Vooral onder jonge prostituees en vrouwen die jong met het werk zijn begonnen, speelt dwang door pooiervriendjes een belangrijke rol in hun 'keuze' voor de prostitutie. Alhoewel prostituees geweld niet snel als zodanig benoemen, rapporteert bijna een kwart van de respondenten zelf in het afgelopen jaar slachtoffer te zijn geweest van geweld.

→ *Euroshore; protecting the EU financial system from the exploitation of financial centres and offshore facilities by organised crime*
University of Trento (Trento, Italië), Transcrime, Research Centre on Transnational Crime; Bocconi University (Milaan, Italië), CERTI, Institute of Tax Research for Enterprises; Erasmus Universiteit Rotterdam, faculteit Rechten

Doel van dit onderzoek is na te gaan in hoeverre regulering, binnen en buiten Europa, waarborgen biedt tegen misbruik van financiële instellingen door de georganiseerde misdaad, en welke maatregelen zouden moeten worden getroffen om dergelijk misbruik te beperken. Daartoe is de stand van zaken in vier groepen landen in kaart gebracht en vergeleken: (A) de EU-lidstaten, (B) niet-lidstaten binnen de EU en de overzeese gebiedsdelen van lidstaten, (C) de Balkan en voormalige Oostblokstaten, (D) niet-Europese overzeese jurisdicties (o.a. Caraïbisch gebied en Zuidoost-Azië).

In de landen in de groepen B en C neemt de regulering toe alsmede de internationale samenwerking. Groep D vertoont geen verandering. Maar landen in groep A met een lange traditie als financieel centrum vertonen dezelfde (lage) mate van regulering als landen in groep D. Met betrekking tot buitenlandse jurisdicties geldt dat de *integrity standards* in landen met geografische, economische en politieke banden met de EU (groep B) minder van de Europese afwijken dan die van landen in groep D. Op het gebied van ondernemingsrecht dienen EU-lidstaten zelf het nodige te verbeteren. Op deze, meest essentiële factor wanneer het gaat om de transparantie van financiële systemen, scoren de lidstaten onvoldoende om van anderen verbeteringen te kunnen verlangen. Daarbij spelen waarborgen voor anonimiteit van transacties een belangrijke rol; die maken het moeilijk de herkomst van geld te traceren.

Evaluatieonderzoek Voogdijregeling Antilliaanse Jongeren; eindrapport
KPMG Consulting N.V.

(2001)

Uit het onderzoek blijkt dat de basis voor de voogdijregeling er ligt; alle betrokken partijen erkennen het belang van de regeling en zijn optimaal gemotiveerd om de regeling uit te voeren. Toch is de conclusie dat de regeling niet voorkomt dat er minderjarigen alleen en onbegeleid de Nederlandse Antillen verlaten met de bedoeling zich in Nederland te vestigen zonder dat voorzien wordt in het wettelijk vereiste gezag. Dit heeft diverse redenen en oorzaken. Bij de implementatie van de regeling is een aantal begrippen niet geopera-

tionaliseerd en daardoor ontbreken eenduidige werkdefinities. Zo wordt bijvoorbeeld het begrip 'verblijf voor korte duur' verschillend uitgelegd. De regeling voorziet niet in een controlemechanisme voor minderjarige Antillianen die via een ander land naar Nederland reizen. Verder ziet de regeling er niet op toe dat de tijdelijke voogden ook daadwerkelijk de voogdij regelen. Ook als de voogdij wel is geregeld, onttrekt de Antilliaanse minderjarige zich wel eens aan het gezag van de voogd en soms blijkt dat voogden moeilijk het gezag in praktijk kunnen brengen, omdat zij niet altijd goed op hun takenpakket zijn voorbereid. Het onderzoeksrapport betreft met name het eiland Curaçao.

Evaluatie procedures vermiste personen

In-pact, adviseurs en onderzoekers (Houten)

C.J.E. in 't Veld, R.J. van Treeck, W.Ph. Stol

Hoewel er geen nulmeting beschikbaar was, is er vooruitgang geboekt. In nagenoeg alle politiekorpsen wordt aan vermissingen als regel bijzondere aandacht besteed, zowel op het gebied van de afhandeling van de melding als wat betreft registratie. Bij de politiebasiseenheden is 85% van de politiemensen op de hoogte van het bestaan van de procedures voor vermiste personen. De voorlichting aan de basiseenheden kan actiever; de verspreiding van het foldermateriaal Vermiste Personen onder de politiebasis-eenheden is onvoldoende.

Verder is de positie van de regionale coördinator Vermiste Personen in de politiekorpsen bij de informatie-afdeling adequaat met betrekking tot de ondersteuning, maar door deze positionering in een stafdeling ontbreekt het de coördinator aan noodzakelijke aanstuuringsmogelijkheden van de basispolitiezorg. Dit leidt tot vervuiling van de informatie-systemen (vermissingsmeldingen worden onvoldoende afgemeld) en tot het niet consequent volgen van de procedures bij minder ernstige vermissingen. Het beschikbaar hebben van de procedures leidt al tot verbetering, maar verankering van de procedures in de hiërarchische lijn lijkt een noodzakelijke voorwaarde tot verdere verbetering.

Expertmeeting 'Vrouwenbesnijdenis, beleid in praktijk'; verslag van de besloten

Expertmeeting 'Vrouwenbesnijdenis, beleid in praktijk', op 6 juni 2000 in het Centrum Arbeidsverhoudingen CAOP in Den Haag

Organisatie samen met de ministeries van VWS en BZK

F. Rondeel

De expertmeeting is georganiseerd om te komen tot een gezamenlijke schatting van de omvang van het probleem en aanbevelingen te doen voor effectieve methoden om genitale verminking van meisjes en vrouwen in Nederland te voorkomen. Aan de expertmeeting namen onder andere deel vertegenwoordigers van diverse departementen, Nederlandse en Somalische welzijnsinstellingen, mensenrechtenorganisaties, universitaire onderzoeksinstituten, medische wereld en leden van de Somalische gemeenschap in Nederland.

Tijdens de expertmeeting is onder andere naar voren gekomen dat vrouwenbesnijdenis binnen de Somalische gemeenschap in Nederland nog steeds wordt toegepast. Niettemin zijn de opvattingen over de wenselijkheid van deze ingreep aan het schuiven en is het onderwerp meer bespreekbaar geworden. Het is van belang tijdig op deze tendens in te spelen en door middel van gerichte voorlichting blijvende gedragsveranderingen binnen deze bevolkingsgroep te bewerkstelligen. Onduidelijk is in welke mate en op welke wijze Somalische ouderparen die zich in Nederland hebben gevestigd, de ingreep op hun dochters (laten) uitvoeren. Een deugdelijk feitenonderzoek is niet mogelijk en wordt voor de toekomst ook niet haalbaar geacht. Geadviseerd wordt de Somalische gemeenschap een sleutelrol toe te delen in het voorlichtingstraject en de voorlichting in te passen in bestaande informele voorlichtingsbijeenkomsten. Aparte strafbaarstelling van vrouwenbesnijdenis wordt unaniem van de hand gewezen.

Gebruik van opsporingsbevoegdheden in de Wet Wapens en munitie (WWM); verslag van proefprojecten grensverkenning WWM-opsporingsbevoegdheden

BOA Beleidsonderzoek en Advies (Utrecht)

G. van Gils, H. Braam

Om een uitspraak te kunnen doen over de wenselijkheid en de meerwaarde van een eventuele uitbreiding van het wettelijke instrumentarium voor de aanpak van vuurwapencriminaliteit zijn in de eerste plaats in dit onderzoek de aard en de omvang van illegaal vuurwapengebruik nagegaan. Vooral de ontwikkelingen in de tijd, de ontwikkelingen in frequentie en ernst van de incidenten, werden daarbij als belangrijk beoordeeld. Vervolgens is met behulp van (de evaluatie van) speciale politieële 'acties' getracht de vraag te beantwoorden in hoeverre het bestaande instrumentarium voor de opsporing en vervolging van vuurwapencriminaliteit – bij een geïntensiveerde inzet – voldoet. Deze acties hebben landelijke bekendheid gekregen (o.a. de actie in de Millinxbuurt in Rotterdam en de acties in Amsterdam-Amstelland). Tot slot heeft het onderzoek getracht de vraag te beantwoorden of de lokale driehoek de mogelijkheden heeft de problematiek langs publiek- en privaatrechtelijke weg aan te pakken.

Handboek Monitor Bedrijven en Instellingen

Nipo Consult en Eysink Smeets & Etman

E. Hermans, R. Frederikse

Het doel van het project was het ontwikkelen van een onderzoeksmethodiek (inclusief basisenquête) waarmee inzicht verkregen kon worden in de omvang van het slachtofferchap en de schade als gevolg van criminaliteit, in de aanpak daarvan en in de mening over het politie-optreden. De onderzoeksmethodiek diende gebruikt te kunnen worden voor alle branches in het Nederlandse bedrijfsleven en valide en betrouwbare informatie op te leveren met een optimale prijs-kwaliteitverhouding. De Monitor Bedrijven en Instellingen (MBI) kan gezien worden als de tegenhanger voor de Politiemonitor Bevolking.

Het project heeft een aantal producten opgeleverd: een onderzoeksmethodiek die op succesvolle wijze is toegepast in drie branches (de bouw, vervoer/transport/communicatie en cultuur/recreatie/overige dienstverlening) en een rapport voor elk van de drie branches met separaat een tabellenboek met een groot aantal cijfers over onder andere slachtofferschap, schade, preventiemaatregelen en ervaringen met politie. Een aantal belangrijke resultaten in de drie branches zijn: voor alle onderzochte branches geldt dat de meerderheid van de bedrijven criminaliteit niet als een ernstig probleem ziet, terwijl er toch heel wat bedrijven in 1999 slachtoffer geweest zijn van een of meer vormen van criminaliteit, het meldings- en aangiftegedrag wisselt sterk per delictsoort (voor alle branches geldt dat de bereidheid het grootst is bij inbraak) en slechts een minderheid laat zich adviseren over criminaliteitspreventie en veiligheid.

Daarnaast hebben de onderzoekers een adviesrapport geschreven waarin twee varianten voor de MBI in de toekomst zijn uitgewerkt. Variant A is de variant die tijdens de pilots is gehanteerd en kan worden beschouwd als traditioneel ingericht monitoronderzoek. Variant B is een slankere variant, die bestaat uit een kleinschaliger basisonderzoek en een platform voor gegevensuitwisseling. In deze variant stellen ministeries algemene trendrapportages ter beschikking waarin de ontwikkelingen bij de Nederlandse bedrijven en instellingen staan beschreven. Gebruikers met een aanvullende informatiebehoefte worden gestimuleerd om voort te bouwen op het fundament dat met deze algemene rapportages is gelegd. Het gereedschap (vragenlijsten, analyses, normdata) wordt door de ministeries aangereikt. Het gegevensplatform kan vorm krijgen in een website waar geïnteresseerden informatie komen halen en brengen.

De onderzoekers hebben in hun advies een duidelijke voorkeur voor variant B. De belangrijkste voordelen van deze variant zijn:

- variant B biedt naast cijfers idealiter ook een kader om de dialoog van de overheid met bedrijven en instellingen te openen;
- met variant B ontstaat een soort 'kenniscentrum' met een overzicht van (onderzoeks-) initiatieven;
- variant B is veelzijdiger en vernieuwend en spreekt daardoor meer tot de verbeelding;
- variant B is goedkoper en flexibeler.

Harmonisation in forensic expertise; an inquiry into the desirability of and opportunities for international standards

Universiteit Leiden, Seminarium voor Bewijsrecht in samenwerking met het Nederlands Forensisch Instituut

J.F. Nijboer, W.J.J.M. Sprangers

Thesis Thesis

Met dit onderzoek is aanvankelijk beoogd een inventarisatie van de stand van zaken in landen van de Raad van Europa te geven. In dit boek is een theoretische basis van de mogelijkheid en de wenselijkheid om tot harmonisatie te komen uiteengezet in de vorm van opiniërende bijdragen van deskundigen. Door de teleurstellende respons op de questionnaires is nog niet het beoogde inzicht gekregen in de praktijk van de forensische

expertise in de diverse landen en evenmin in een aantal juridische vraagpunten. Voor een vervolgonderzoek is wederom een subsidie aangevraagd door de onderzoekers. Om meer aandacht te besteden aan de wijze waarop de kwaliteit van de forensische onderzoeken en van de forensische instituten in Europees verband op een gelijk niveau kan worden gebracht, wordt gepleit voor kwaliteitssystemen, certificering en accreditatie. Verder zou Europol in samenwerking met nationale forensische wetenschappelijke instituten een referentiekader moeten ontwikkelen waar onderzoek en ontwikkelingsprojecten in de diverse landen in passen. Zo kunnen geharmoniseerde onderzoeksprogramma's worden ontwikkeld en kan knowhow op diverse terreinen worden geïntegreerd.

Heimelijke opsporing in de Europese Unie; de normering van bijzondere opsporingsmethoden in de landen van de Europese Unie

Katholieke Universiteit Nijmegen

P.J.P. Tak (red.)

Het doel van het onderzoek is de verschillen in regelgeving en praktijk met betrekking tot het gebruik van bijzondere opsporingsmethoden in beeld te brengen. Dergelijke verschillen kunnen van invloed zijn op de mogelijkheden tot samenwerking in de aanpak van georganiseerde criminaliteit. In het onderzoek wordt per land aandacht geschonken aan het gebruik van (A) observeren en volgen, (B) observatie met technische hulpmiddelen, (C) onderscheppen van telecommunicatie, (D) afluisteren met technische hulpmiddelen, (E) heimelijk maken van foto- en video-opnamen, (F) onderscheppen van poststukken, (G) gebruik van plaatsbepalingsmethoden, (H) inijkoperaties, (I) informanten, (J) pseudo-koop, (K) infiltranten, (L) gecontroleerde aflevering, (M) frontstores.

De mate waarin bijzondere opsporingsmethoden zijn geregeld en de voorwaarden waaronder ze worden ingezet, verschillen sterk. Maar op een hoger abstractieniveau zijn er veel overeenkomsten. Belemmerende factoren voor internationale samenwerking in de opsporing liggen niet zozeer in de (verschillen in) regelgeving op het gebied van bijzondere opsporingsmethoden, alswel in (verschillen in) de strafvorderlijke systemen, rechtsculturen en werkwijze. Verder blijkt het instrument van internationale rechtshulp over het algemeen als te tijdsrovend te worden ervaren voor efficiënte grensoverschrijdende politiesamenwerking. Internationale politiesamenwerking is gebaat bij informatie over de hoofdlijnen van strafvorderlijke systemen van de landen waarmee wordt samengewerkt.

Inpoldering van het fraudelandschap; tussen-evaluatie interregionale fraude-teams en het landelijk loket horizontale fraude

Faber Organisatievernieuwing

W. Faber, B.W.M. van der Lugt

Bij horizontale fraude gaat het om fraudevormen waarvan private instellingen (banken, verzekeringsmaatschappijen) het slachtoffer zijn. Bij het Regeerakkoord 1998 heeft het kabinet de benodigde extra middelen ter beschikking gesteld voor het inrichten van interregionale fraudeteams (IFT's) en een landelijk loket voor de aanmelding en verdeling

van fraudezaken. Het onderzoek is een tussen-evaluatie van het functioneren van de vier teams die operationeel zijn en het landelijke loket. Uit het onderzoek blijkt dat er door politie en OM substantieel meer aan horizontale fraudebestrijding wordt gedaan dan voor de komst van IFT's. Het vertrouwen tussen marktpartijen en opsporings- en vervolgingsinstanties is toegenomen. Marktpartijen blijken het op prijs te stellen een aanspreekpunt te hebben gekregen binnen politie en OM. Zij zijn minder te spreken over het feit dat niet alle aangiften in behandeling worden genomen en er onvoldoende terugkoppeling plaatsvindt. Wat betreft de potentie van het interregionaal clusteren van expertise, zijn de IFT's nog niet verankerd in de bestaande werkwijze en organisatie van handhavingsorganen. De bestaande gezags- en beheersstructuur is niet toegesneden op de gekozen interregionale samenwerkingsvormen en de interregionale expertise-ontwikkeling staat nog in de kinderschoenen.

➤ *Internationale bewijsgeving in strafzaken; Nederland, Engeland en Wales*
Universiteit Leiden, Seminarium voor Bewijsrecht *Deventer, Gerard Groot,*
S.K. de Groot

Het onderzoek is het eerste in een reeks van drie, waarin een rechtsvergelijking wordt gemaakt tussen de strafvorderlijke stelsels en in het bijzonder het bewijsrecht van Nederland enerzijds en respectievelijk Engeland en Wales, Duitsland en Frankrijk anderzijds. Het Engelse (straf)procesrecht verschilt in vele opzichten van het Nederlandse. Zo is in Engeland het recht niet in wetboeken geordend, maar in rechtspraak en *acts of parliament*. Een vervolgingsmonopolie van het Openbaar Ministerie is in Engeland onbekend. In het Engelse recht is het vooronderzoek geheel in handen van de politie totdat het is afgerond. De rechtspositie van de verdachte is dan ook strikter geregeld dan in Nederland. Het getuigen- en deskundigenverhoor speelt in het Nederlandse recht een grotere rol dan in het Engelse recht, waar immers het onmiddellijkheidsbeginsel bepaalt dat verhoren die voortgaand aan de zitting zijn afgenomen, geen zelfstandige waarde tijdens het onderzoek ter terechtzitting. In Engeland en Wales kunnen, in tegenstelling tot Nederland, verschoningsgerechtigden en geheimhoudingsplichtigen wel worden afgeluisterd. In het Engelse recht mogen de telefoontap-verbalen niet en de verbalen die van het direct af luisteren worden gemaakt wel als bewijs ter terechtzitting worden gebruikt.

Jeugdcriminaliteit in groepsverband ontrafeld; tussen rondhangen en bendevoering
Advies- en Onderzoeksgroep Beke (Arnhem)
B.M.W.A. Beke, A.Ph. van Wijk, H.B. Ferwerda

Het doel van het onderzoek is inzicht te geven in diverse typen jeugdgroepen en daarnaast het ontwikkelen van een meetinstrument dat ingezet kan worden om de aard en de omvang van problematische jeugdgroepen in beeld te brengen. Er worden, in navolging van eerder onderzoek, drie soorten jeugdgroepen onderscheiden, die alle in de vijf steden voorkomen, in 'zwaarte' oplopend van hinderlijk (44 groepen), via overlastgevend (51 groepen) tot crimineel (18 groepen). Tussen de groepen worden drie scheidslijnen gesig-

➤ *checken of geen uitkomst = 2000*

naleerd. De hinderlijke groepen blijken vooral een probleem te vormen voor de openbare orde (waarbij de groep primair platform is voor sociale activiteiten). De overlastgevende groepen overstijgen dit niveau. Deze categorie is primair platform voor criminele activiteiten en vormt een opsporingsprobleem. In termen van actieradius blijkt dat hinderlijke jeugdgroepen vaker wijkgebonden zijn, terwijl overlastgevende en criminele groepen stadsgebonden zijn (soms zelfs regionaal opereren). In hinderlijke groepen lijkt een corrigerende werking uit te gaan van de groep op subgroepen die zich met criminaliteit bezighouden; de rest van de groep zal deze activiteiten niet snel accepteren. In criminele groepen treedt geen corrigerende werking op. De netwerkanalyses bevestigen dat er vaak sprake is van subgroepen, waarbij 'linking-pin'-personen bestaan die met diverse personen uit andere subgroepen criminele activiteiten plegen. Ook zijn er jongeren die deel uitmaken van verschillende jeugdgroepen. Er bestaat een samenhang tussen groepsdynamiek en het plegen van criminaliteit, in die zin dat jeugdgroepen die een hecht georganiseerde en hiërarchisch gesloten structuur hebben, een zwaarder criminaliteitspatroon vertonen. In het onderzoek is een 'shortlist groepsriminaliteit' ontwikkeld die kan worden gebruikt door politiefunctionarissen om jeugdgroepen in kaart te brengen. De onderzoekers concluderen overigens dat voor het in kaart brengen van problematische jeugdgroepen meer bronnen nodig zijn: de betreffende politiefunctionaris, diens collega's, jongerenwerkers en politiedatasystemen als BPS en/of HKS.

Jeugdigen in justitiële behandelinrichtingen; een analyse in het kader van de motie

Duykers

Van Dijk, Van Soomeren en Partners (Amsterdam)

M. Rietveld, N. Hilhorst, B. van Dijk

Het onderzoek richt zich op de vraag of de kenmerken van strafrechtelijk en civielrechtelijk geplaatsten, verschillen vertonen en hoe de ontwikkeling sedert 1993 is geweest. Uit het onderzoek blijkt dat jeugdigen die geplaatst zijn met een civiele maatregel (OTS'ers) jonger zijn dan de jeugdigen met een strafrechtelijke maatregel (PIJ'ers). PIJ'ers hebben over het algemeen voor plaatsing meer delicten gepleegd; het verschil is het grootst bij gewelds-, vermogens- en vuurwapenmisdrijven. Verder staan de jongeren in dit onderzoek voor meer delicten geregistreerd dan in het onderzoek van Boendermaker uit 1993. De onderzoekers schrijven dit in het bijzonder toe aan de verbeterde HKS-registratie. Ook is het totaal van de problemen die de jongeren hebben, zwaarder dan ten tijde van het onderzoek van Boendermaker. In het algemeen gesproken zijn echter geen grote verschillen gevonden tussen beide groepen geplaatsten. De waardering van de beperkte verschillen bepaalt de eraan te verbinden beleidsgevolgen.

*Kansen en risico's van bestuurlijke verkeershandhaving**Rijksuniversiteit Groningen, vakgroep Bestuursrecht en Bestuurskunde**A. Haan-Kamminga, E.H.G. Kwakman, M. Herweijer, M. Otte, J.A. Rothengatter*

In het onderzoek staat de mogelijke overdracht van de bevoegdheid tot het verrichten van verkeershandhaving van de politie naar het wegbeherende bestuur centraal. Doel van het onderzoek was om te inventariseren welke kansen en risico's een dergelijke overdracht met zich zouden brengen. Daartoe is een ex ante evaluatie-onderzoek uitgevoerd, waarbij de mogelijke toekomstige situatie in drie varianten is uitgewerkt. Variant A gaat over de bestuurlijke handhaving op het hoofdwegennet, variant B betreft het parkeren in stedelijke gebieden waar een fiscaal nalevingsregime bestaat en variant C betreft de bestuurlijke verkeershandhaving op het overige wegennet.

Uit het onderzoek blijkt dat sommige maatregelen ook binnen de bestaande structuur genomen kunnen worden. Dit gaat in het bijzonder op voor het benutten van financiële prikkels en het overdragen van parkeerhandhaving (fout parkeren) aan de zogenaamde gefiscaliseerde gemeenten. Voor verdergaande maatregelen ten behoeve van overdracht van handhavingsbevoegdheden aan het bestuur zou een aanpassing van het juridische instrumentarium moeten worden voorbereid.

*Knelpunten in marktwerking en regelgeving (vervolgonderzoek)**Bureau Bartels B.V. (Amersfoort)*

De opdracht voor dit onderzoek is verstrekt samen met het ministerie van Economische Zaken.

Uit het onderzoek komt naar voren dat de knelpunten voor consumenten onder andere liggen in een gebrek aan duidelijkheid over de kosten van publieke dienstverlening en over de enkele bezwaar- en beroepsprocedures. Verder worden knelpunten ervaren bij de opzegtermijnen en stilzwijgende verlengingen van abonnementen en verzekeringen. Voor werknemers liggen knelpunten onder andere in het combineren van arbeid en zorgtaken en de informatievoorziening inzake rechten en plichten bij om-, her- en bijscholing. Voor werkgevers zijn knelpunten bijvoorbeeld geconstateerd ter zake van de uitvoerbaarheid van regels die de arbeidsdeelname van allochtonen en gehandicapten stimuleert en van de regels die betrekking hebben op deeltijd-, tele- en thuiswerken. De ondernemers ervaren knelpunten bij de overdracht van een onderneming aan een opvolger en bij het kiezen voor een kwalitatief goede financieel adviseur. Verder zijn verbeteringen gewenst in het aantal mogelijkheden voor geschillenbeslechting, de belastingwetgeving, de Arbeidswetgeving en de Ziektewet.

Lik-op-stuk in de milieuwethandhaving; procesevaluatie naar de toepassing van lik-op-stuk voor milieudelicten

B&A Groep Beleidsonderzoek & -Advies B.V. (Den Haag)

E. Koolhaas, F. Sybrandi, S. Verberk

Het doel van het onderzoek is het verkrijgen van inzicht in de mate waarin en de wijze waarop de lik-op-stukmethode wordt toegepast bij milieudelicten om op basis daarvan de lik-op-stukmethode te verbeteren.

De norm dat 70% van de vrijevelddelicten volgens lik op stuk moet worden afgedaan, wordt nergens gehaald. De beste score is 60%. De belangrijkste reden waarom lik op stuk niet vaker wordt toegepast, is de onbekendheid bij de politie en de buitengewone opsporingsambtenaren met deze aanpak of met de criteria voor toepassing. De doorlooptijden voldoen niet aan de oorspronkelijke doelstellingen. Aanvankelijk werd beoogd dat het verkorte proces-verbaal binnen 24 uur na constatering van de overtreding bij de parketsecretaris terechtkomt. In de praktijk duurt dit gemiddeld 16 dagen. De overtredders betalen de boete gemiddeld binnen 26 dagen en meer dan 75% betaalt in eerste instantie. De gedagvaarde weigeraars worden in bijna alle gevallen ter zitting veroordeeld.

Eindatlas MDW kansspelen: Europese regelgeving
Europa Instituut, Leiden

1999

Het doel van het onderzoek is een analyse van Europese regelgeving voor (verandering van) Nederlandse kansspelregulering ter ondersteuning van de MDW-werkgroep Kansspelen. Uit het onderzoek is gebleken dat de Nederlandse overheid beperkingen op mag leggen aan de organisatie en werking van loterijen en kansspelen op grond van de bescherming van de (Europese) openbare orde. Deze beperkingen kunnen door het Europese Hof aan een proportionaliteitstoets worden onderworpen. Bij de toekenning van exclusieve rechten mag de onderneming niet worden gebracht tot misbruik van machtspositie. De exploitatie van kansspelen is waarschijnlijk niet een dienst in de zin van de Europese aanbestedingsrichtlijnen.

Meewerken aan strafvordering door Banken en Internet Service Providers; een onderzoek naar wetgeving en praktijk

Rijksuniversiteit Groningen, vakgroep Strafrecht en Criminologie

F.C. MACGILLAVRY

Rechtsv. Jansen Quir.

Het rapport is de afronding van de eerste fase van een promotie-onderzoek onder de titel 'Meewerken aan strafvordering door bedrijven'. Doelstelling van het onderzoek was om de wettelijke bevoegdheden en beperkingen van opsporingsambtenaren in kaart te brengen alsmede de meewerkverplichtingen van banken en Internet Service Providers (ISP's). Tevens is beoogd inzicht te krijgen in de praktijkervaringen van de met opsporing en vervolging belaste instanties en van de banken en ISP's.

Uit het onderzoek blijkt dat de praktijk zich voor een deel heeft losgemaakt van de wetgeving. De belangrijkste reden is dat de praktijk inspeelt op technologische ontwikkelingen, terwijl de wetgeving daarvoor geen toereikende basis biedt. Verder geldt dat de

privacywetgeving beperkte mogelijkheden kent om op vrijwillige basis persoonsgegevens te verschaffen en dat bedrijven en opsporingsinstanties van het complex van eisen dat wetgeving stelt onvoldoende op de hoogte zijn, dan wel zich daar onvoldoende aan houden. Een voor de hand liggende aanpak om de discrepantie tussen wetgeving en praktijk op te lossen is het verruimen van de huidige wetgeving. Voor een deel gebeurt dat met de inwerkingtreding van de Wet Herziening gerechtelijk vooronderzoek. Maar evenwichtige voorstellen voor wetsaanpassing kunnen pas worden gedaan als de belangen van alle derden in kaart zijn gebracht en onderzocht is of het bestaande strafvorderlijke begrip-apparaat voldoet aan de eisen van de informatiemaatschappij.

Met recht onder toezicht gesteld; evaluatie herziene OTS-wetgeving

Verwey-Jonker Instituut, Utrecht

*P. de Graaf
K. Huisjes*

J. de Savornin Lohman, M.R. Bruning, M.J.H. Goderie, S.M.A. Nieborg, M.J. Steketee

De wetgeving terzake van de civielrechtelijke ondertoezichtstelling van kinderen (OTS) is op 1 november 1995 gewijzigd. Met de herziening van de wetgeving werd beoogd om de rechtswaarborgen van belanghebbenden te verduidelijken en te verbeteren. Om de rol van de rechter te verduidelijken en de onafhankelijkheid te verzekeren is in de nieuwe wet de rechtspraak en uitvoering gescheiden. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de OTS is bij de gezinsvoogdij-instelling (GVI) komen te liggen. De Raad voor de Kinderbescherming (RvdKB) heeft een controlerende taak gekregen op het werk van de GVI. Op de vraag 'Hoe zijn de wetswijzigingen in de praktijk uitgewerkt; zijn de beoogde verbeteringen totstandgekomen?' blijkt uit het onderzoek dat alle betrokkenen de nieuwe verdeling van taken en bevoegdheden als positief waarden. In de praktijk worden evenwel nog knelpunten ondervonden. De GVI's kunnen nog niet goed inhoud geven aan hun nieuwe functie. De gezinsvoogden hebben te weinig tijd om het contact met het gezin te combineren met de administratieve taken en juridische verantwoordelijkheden. De uitvoering van de taak van de RvdKB is onduidelijk waardoor veel verschillen ontstaan tussen de verschillende vestigingen van de RvdKB. In de uitvoering van de taken werken de de betrokken actoren zoals de rechter, de GVI en de RvdKB ondanks de afstemmingsprotocollen weinig samen. De kinderrechtters vinden de scheiding tussen uitvoering en rechtspraak een verbetering maar constateren dat de belanghebbenden de weg naar de rechter niet goed weten te vinden. Over het instrument van de aanwijzing is nog onduidelijkheid. Onduidelijk is ook hoe er met de machtiging tot uithuisplaatsing wordt omgegaan. Op de vraag of met de nieuwe instrumenten de belanghebbenden (kinderen, ouders, pleegouders) beter worden gediend, blijkt dat de doelstellingen nog niet zijn gerealiseerd. Door de diversiteit van procedures en de mogelijkheden van beroep voor verschillende partijen hebben de belanghebbenden onvoldoende zicht op hun mogelijkheden. Bij de behandeling van het bezwaar door de GVI is de waarborg van de onafhankelijkheid van de beslissing op het bezwaar niet optimaal. De omgangsregelingen zijn niet op elkaar afgestemd: de ouder met gezag moet zich wenden tot de kinderrechter en de pleegouder

tot de familierechter. Een aantal belanghebbenden heeft geen beroepsmogelijkheid tegen een aantal zaken zoals de terugplaatsing van het kind.

De onderzoekers hebben de aanbevelingen geclusterd in drie groepen: aanbevelingen binnen de bestaande wetgeving (waaronder meer eenheid brengen in het optreden van de rechter, vergroten transparantie van de rol van de RvdKB, betere toerusting gezinsvoogden en beperking werkdruk), aanpassing van de wetgeving (waaronder afstemmen van de procedures voor omgang door middel van een speciale regeling in het BW voor omgang OTS, versterking (rechts)positie van de minderjarige door toevoeging van een advocaat of de aanstelling van een ombudsman of cliëntvertrouwenspersoon voor kinderen, verscherping van de wettelijke omschrijving van de aanwijzing) en bezinning op de randvoorwaarden voor opvoeding van kinderen omdat het stelsel van kindbeschermingsmaatregelen in het begin van de vorige eeuw is ontwikkeld. De maatschappij en de verhouding tussen kinderen en hun opvoeders is inmiddels gewijzigd en het is de vraag in hoeverre dit instrumentarium nog geschikt is voor het doel: bescherming bieden aan kinderen in nood.

Methodologische evaluatie van de Politie-monitor Bevolking

TNO (Delft)

E.D. Schoen, P.R. Defize, M. Bakker

Sinds 1993 wordt tweemaaljaarlijks de Politie-monitor Bevolking (PMB) uitgevoerd. Wat betreft de representativiteit, blijkt uit deze evaluatie dat een aantal kenmerken van respondenten zoals leeftijd, geslacht, arbeidsstatus enzovoort, substantieel van invloed te zijn op de beantwoording van aan de respondenten voorgelegde vragen. Omdat bepaalde groepen in de steekproef van de PMB ondervertegenwoordigd zijn, wordt hiervoor een correctie aanbevolen door middel van het zwaarder of lichter mee laten wegen van bepaalde respondentengroepen. De weging naar etniciteit blijkt problematisch, omdat allochtonen die meedoen aan de enquête, niet representatief zijn voor deze groep. Geheime telefoonnummers vallen buiten de steekproef, terwijl dit de uitkomsten kan vertekenen. Met betrekking tot trends staat de interpretatie van jaargemiddelden die in de PMB worden gerapporteerd, centraal. Jaartrends zijn in dit onderzoek gecorrigeerd voor invloeden van verandering van populatiesamenstelling. Hierdoor kunnen deze trends geïnterpreteerd worden als verandering in houding of mening van de respondenten.

Verder blijken cijfers uit verschillende enquêtes over dezelfde delicten sterk te verschillen. Als oorzaken hiervoor worden genoemd de bestanden waaruit de steekproef getrokken wordt en de volgorde en de formulering van de vraagstelling.

Monitor drugsproblematiek justitie; definitiestudie en ontwikkeltraject

Intraval (Groningen)

J. Snippe, C. Hoogeveen, B. Bieleman

Uit het onderzoek blijkt dat de informatiebehoefte over drugs zinvol kan worden ingedeeld in (1) informatie die verband houdt met de bedrijfsprocessen van justitie (strafrechtsketen en distributieketen) en (2) informatie over thema's die verband houden met drugsproble-

matiek, maar die voor een groot deel niet bij justitie te verkrijgen zijn (bijvoorbeeld over drugsoverlast). Het verschil tussen gewenste en beschikbare informatie is echter erg groot. Het grootste deel van de beschikbare informatie kan maar deels de justitievragen beantwoorden, of is (nog) niet valide, betrouwbaar of actueel. In voorkomende gevallen is in het geheel geen informatie beschikbaar. Om betrouwbare informatie te verzamelen zijn aanpassingen van bestaande registratiesystemen nodig, hetgeen tijd en geld zal kosten. Een voorbeeld ter illustratie: betrokken beleidsdirecties, met name DISAD en DGRh, en in mindere mate ook het Parket-Generaal, wensen informatie over het aantal veroordeelde drugshandelaren. De huidige registratie bevat het aantal afgedane feiten met betrekking tot de Opiumwet, maar daarbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen handel en productie. Om te achterhalen wat nu handelaren zijn en wat producenten zou in het registratiesysteem (Compas, beheerd door het OM) een extra code moeten worden toegevoegd ('handel' of 'productie'). Alle 19 betrokken parketten generaal zouden vervolgens op dezelfde wijze moeten registreren. Deze aanpassing zal zowel tijd als extra budget vereisen.

Muziek in het ziekenhuis; auteurs- en nabuurrechtelijke aspecten
Universiteit van Amsterdam, Instituut voor Informatierecht
G.J.H.M. Mom

Centraal in het onderzoek staat de vraag of auteurs en naburig rechthebbenden (zoals uitvoerende kunstenaars en fonogramproducenten) in beginsel op enigerlei wijze zeggenschap hebben over het laten horen van muziek door of in ziekenhuizen. Deze kernvraag is te vertalen in de vraag of het ten gehore brengen op grond van de (inter)nationale regelgeving kan worden beschouwd als een rechtens relevante, afzonderlijke wijze van (immateriële) 'openbaarmaking'. Het rapport is gesplitst in twee delen. Het eerste deel van het rapport is volledig gewijd aan de Nederlandse situatie. In het tweede deel wordt ingegaan op de situatie in zes EU-lidstaten: België, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk, Zweden, Denemarken en Frankrijk. Om te kunnen spreken over een 'openbaarmaking' van een auteursrechtelijk beschermd muziekwerk moet het werk op enigerlei wijze ter beschikking van een publiek worden gesteld. In vrijwel alle gevallen blijkt dat ziekenhuizen als 'openbaarmaker' van de muziek te kwalificeren zijn. Door zijn publiek (patiënten, personeel, leveranciers en bezoekers) in de gelegenheid te stellen naar (achtergrond)muziek te luisteren verricht het ziekenhuis zelf een openbaarmakingshandeling ten aanzien waarvan de betrokken rechthebbenden een zekere zeggenschap toekomt.

In alle onderzochte EU-landen vindt, met uitzondering van Denemarken, op collectieve basis een incasso plaats van vergoedingen voor het muziekgebruik in ziekenhuizen. Na afhouding van een zeker percentage worden eenmaal geïncasseerde gelden aan de betrokken rechthebbenden.

De Nederlandse onteigeningswet in rechtsvergelijkend perspectief
T.M.C. Asser Instituut (Den Haag)

Doel van het onderzoek was een vergelijking te maken tussen de onteigeningswetgeving en procedures van Canada, Duitsland, Frankrijk, Japan en het Verenigd Koninkrijk, aan de hand van de driedeling systeem, procedure en specifieke onderwerpen. Uit het onderzoek blijkt dat de onderzochte buitenlandse onteigeningsprocedures hun grondslag vinden in verdragregels, grondwettelijke regels en nationale wetgeving (Duitsland, Frankrijk, Verenigd Koninkrijk), terwijl andere onteigeningsprocedures slechts een Nationaal wettelijke basis hebben (Canada). Verder kennen Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk een onteigeningsprocedure die is opgesplitst in een administratiefrechtelijke en een civielrechtelijke fase, terwijl de overige landen voornamelijk een administratiefrechtelijke procedure toepassen. Bij alle procedures van onteigening dient het algemeen belang aantoonbaar te zijn en dient schadevergoeding aan de onteigende persoon te worden toegekend. Alle betrokken rechtsstelsels (met uitzondering van Japan) vereisen tussenkomst van de rechter met betrekking tot de vaststelling van de schadevergoeding. Hoewel er altijd ruimte bestaat voor partijen om een regeling in den minne te schikken. Mogelijkheden van bezwaar en beroep kent een diversiteit van regels en beroepsmogelijkheden. Ook ten aanzien van regelgeving met betrekking tot de aard en de inhoud van de procedure is een grote variëteit aangetroffen. Wel is het duidelijk geworden dat aan de regelgeving met betrekking tot onteigening altijd een evenwichtige afweging van belangen is vereist. Voor specifieke beleidsonderwerpen en vormen van eigendomsbeperking gaan de onderzoekers bijvoorbeeld in op zelfrealisatie en het ondergronds bouwen.

Overheden over internationalisering en ICT- recht; de standpunten van Duitsland, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten
Katholieke Universiteit Brabant, Centrum voor Recht, Bestuur en Informatisering
B. Koops, C. Prins, M. Schellekens, S. Gijrath, E. Schreuders, m.m.v. T. Oudejans

Met het onderzoek wordt beoogd een inventarisatie te geven van de standpunten van enkele nationale overheden (Duitsland, Frankrijk, Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten) over ICT-recht en de ontwikkelingen hieromtrent binnen internationale organisaties (o.a. EU, Raad van Europa en de OESO). In het algemeen kan worden gesteld dat de algemene uitgangspunten van het kabinet in de Nota Wetgeving voor de Elektronische Snelweg (Nota WES) soms nuancering behoeven. Zo zijn er bijvoorbeeld toch specifieke regels voor de on-line wereld nodig te zijn om bepaalde belangen te kunnen beschermen, zoals consumentenbescherming, rechtszekerheid en de bevordering van de elektronische handel. De benadering zal niet meer de gelijkstelling van concrete regels uit de off-line wereld aan de on-line wereld moeten zijn, maar de gelijkstelling van het beschermingsniveau van beide werelden. Tevens blijkt de Nederlandse voorkeur voor de inzet van zelfregulering in de onderzochte landen breed gedragen te worden. In de onderzochte landen zijn geen uitgekristalliseerde ideeën te vinden over handhaving van het ICT-recht in algemene zin.

Rapportage over het (verkennd) rechtsvergelijkend onderzoek inzake kleine rechtshulp aan/door derdenlanden: schone handen in de rechtshulp?

Universiteit Leiden, Seminarium voor Bewijsrecht

C. Breur, M. Hallers, J.F. Nijboer, E.I.M.T. van der Westen-Baptist

Naar aanleiding van de vraag op welke wijze Nederland strafrechtelijke samenwerking met landen waar (het risico bestaat dat) fundamentele mensenrechten geschonden worden, vorm dient te geven, vooral in geval van foltering en toepassing van de doodstraf aldaar, is dit onderzoek verricht. Door middel van een rechtsvergelijkende studie wordt getracht inzicht te geven in de vraag op welke wijze landen zoals Duitsland, Zwitserland, het Verenigd Koninkrijk (Engeland en Wales) en Zweden omgaan met deze problematiek. Daarbij staat de kleine rechtshulp centraal: bewijsgaringshandelingen die nationale autoriteiten vragen of verlenen aan buitenlandse autoriteiten ten behoeve van een strafzaak in het verzoekende land.

Alle onderzochte landen kennen derdelanden waaraan in verband met mensenrechtenschendingen geen rechtshulp wordt verleend/gevraagd. Daarnaast kunnen die omstandigheden aanleiding zijn om specifieke voorwaarden aan rechtshulpverlening te verbinden. Als besloten wordt om geen rechtshulp te verlenen, vindt soms wel politiesamenwerking (informatie-uitwisseling) plaats met deze landen. In Zwitserland bestaat in rechtspraak en literatuur de meeste aandacht voor de onderhavige problematiek. Het land kent een beroepsgang voor degenen die door een rechtshulpverzoek in hun belangen geraakt kunnen worden. Zwitserland gaat verhoudingsgewijs het verst in het stellen van voorwaarden aan derdelanden bij het vragen/verlenen van kleine rechtshulp. Verder maken de landen onderscheid tussen (informele) politiesamenwerking en kleine rechtshulp. Ook maken zij scherper dan in Nederland verschil tussen politieke informatie en bewijsmateriaal.

Regionale samenwerking bij milieuhandhaving

Regioplan (Amsterdam)

M.J. Donker, F.H.M. van Gemert, G.H.J. Homburg

Het doel van het onderzoek was te toetsen hoe de regionale milieuhandhavingsverbanden tot ontwikkeling komen. In regionale milieuhandhavingsverbanden werken politie, justitie en bestuurlijk bevoegd gezag vooral samen om tot een betere handhaving te komen met betrekking tot zogenoemde inrichtingsgebonden milieucriminaliteit. In twee regio's is reeds enkele jaren ervaring opgedaan met een handhavingsverband en in dertien arrondissementen is een handhavingsverband van start gegaan of in voorbereiding. De aanpak van de handhavingsverbanden varieert van enerzijds sterk operationele samenwerking tot anderzijds het gezamenlijk in kaart brengen van milieuproblemen en handhavingsrisico's. Door feitelijke of gepercipieerde belangenconflicten komt samenwerking met het bestuur niet altijd even gemakkelijk tot stand. De praktijk leert dat vormgeving van een handhavingsverband volgens een duaal model de mogelijkheid biedt draagvlak met daadkracht te combineren. Het handhavingsverband bestaat in het duale model uit een handhavings-team en een begeleidingscommissie. In het handhavingsteam selecteren politie en justitie

de zaken en beslissen over operationele aspecten. In de begeleidingscommissie wordt het draagvlak gevormd in overleg met de bestuurlijke partners.

Seapotgedrag in milieuzaken

B&A Groep Beleidsonderzoek & -Advies B.V. (Den Haag)

M. Thieme, W. Gelderloos, E. Koolhaas

1999

Het doel van het onderzoek was inzicht te krijgen in het sepotgedrag in milieuzaken, de beweegredenen tot sepot, de verhouding tussen het sepotbeleid en het sepotgedrag en de communicatie rondom het sepotbeleid. Vanuit het verkregen inzicht moet het sepotbeleid worden aangepast.

Uit het onderzoek blijkt dat het aantal sepots als zodanig niet als probleem wordt ervaren. Wel kan een verbetering van de communicatie tussen het OM en de handhavingpartners het aantal technische en beleidsepots doen afnemen, omdat de processen-verbaal verbeterd kunnen worden en omdat er een betere prioriteitenafstemming mogelijk is. De verbetering van de communicatie neemt bovendien het beeld weg als zou het OM willekeurig seponeren.

*Situeren met beleid; een onderzoek naar het nevenlocatiebeleid van rechtbanken
Rijksuniversiteit Groningen, vakgroep Bestuursrecht en Bestuurskunde; Rijksuniversiteit
Groningen, Centrum voor Arbeid en Beleid*

N. Struiksma, A.J.E. Edzes, H.B. Winter, M. Herweijer, F.R. Vermeer

In dit onderzoek stond de doelmatigheid en bereikbaarheid van de gerechten centraal. De optimale schaal voor gerechten bestaat volgens de respondenten uit vijftig à zeventig rechters. Voor een objectieve beoordeling moet deze constatering volgens de onderzoekers nog wel nader worden onderzocht. De respondenten geven tevens aan dat kleine gerechten (minder dan dertig rechters) kwetsbaar zijn; zij hebben te weinig mogelijkheden tot specialisatie en kunnen snel in de problemen komen wat de ondersteuning betreft. Een belangrijke aanbeveling is om experimenten te starten waarbij kleinere arrondissementen gaan samenwerken. In het nevenlocatiebeleid van de rechtbanken dient tot uitdrukking te komen dat een nevenlocatie in principe de vorm krijgt van een nevenzittingsplaats; letterlijk alleen een ruimte waar zittingen worden gehouden.

Tempo van de wetgevingsprocedure 1994-1999

Katholieke Universiteit Brabant, Centrum voor Wetgevingsvraagstukken

W.J.M. Voermans, Ph. Eijlander, R.C.M. van der Meer

Met het onderzoek is beoogd een eerste indicatie te verschaffen van de ontwikkeling in het tempo waarmee wetgeving tot stand wordt gebracht sinds het uitbrengen van de Nota Voortvarend Wetgeven uit 1993.

Uit de Staatsbladen van de afgelopen vijf jaar (1994-1999) is een inventarisatie van de daarin verschenen wetten in formele zin gemaakt. De behandelingstijd is gemeten door de tijdstippen van eerste aankondiging van het ambtelijke ontwerp tot aan de inwerking-

trekking te bezien. Uit het onderzoek blijkt dat de gemiddelde behandelingsduur (vanaf het moment van behandeling in de ministerraad tot aan de bekendmaking) ligt tussen de zestien en zeventien maanden. Daarmee is het wetgevingsproces aan het einde van de onderzochte periode sneller geworden dan in 1994 (achttien tot negentien maanden).

*THC-concentraties in wiet, nederwiet en hasj in Nederlandse coffeeshops
Trimbos-instituut, afdeling Monitoring en Epidemiologie (Utrecht)*

R.J.M. Niesink

Voor dit onderzoek zijn in een steekproef van 50 van de 846 coffeeshops monsters gekocht van de meest verkochte cannabisproducten. Uit het onderzoek blijkt dat de gevonden percentages THC in de meest verkochte cannabisproducten in coffeeshops niet veel afwijken van de percentages die in het midden van de jaren negentig gerapporteerd werden door het NFI (v/h Gerechtelijk Laboratorium) over in beslag genomen monsters. In vergelijking met buitenlandse studies zijn de gevonden THC-gehalten in nederwiet niet extreem.

Toezicht op seksuele geweldplegers na invrijheidstelling (Safe reintegration of sexual offenders)

Ministerie van Justitie, WODC

E. Leuw, L.L. Motiuk

Ter ondersteuning van de besluitvorming over het al dan niet verlengen van de proeftijd voor terbeschikkinggestelden in Nederland, geeft dit onderzoek een overzicht van de ervaringen met langdurig toezicht van zedendelinquenten in Canada, waar een maximumtermijn van tien jaar mogelijk is. In Canada is men ver met het ontwikkelen en gebruiken van instrumenten voor risico-inschatting en -beheersing. Momenteel zijn in Canada ongeveer veertig personen onder langdurig toezicht gesteld na beëindiging van hun vrijheidsstraf. Omdat de wetgeving in 1997 is ingegaan, zijn er helaas nog geen gegevens bekend over het effect van dit langdurige toezicht op onder andere recidive. In die zin kon het onderzoek geen doorslaggevende argumenten geven voor verlenging van de proeftijd in Nederland. De minister heeft zeer kort na ontvangst van het conceptrapport besloten een verlenging van de toezichtstermijn bij de voorwaardelijke beëindiging van de verpleging voor te stellen van drie tot zes jaar.

Trends in prostitutie en beleid

Mr. A. de Graaf Stichting (Amsterdam)

E. Venicz, L. Nencel, J. Visser

Het doel van het onderzoek was het signaleren van tendensen en spanningsvelden rondom de opheffing van het bordeelverbod en het aanduiden van domeinen die in de toekomst verdere monitoring en onderzoek vereisen.

In het onderzoek wordt een groot aantal tendensen en spanningsvelden gesignaleerd.

De overheidsdiensten hebben, ondanks een centrale aansturing, een grote mate van autonomie in de manier waarop ze beleid uitvoeren. Hierdoor komt het streven naar een geïntegreerd prostitutiebeleid, zoals dat in het Handboek Lokaal Prostitutiebeleid wordt voorgesteld, onder druk te staan.

Er is een groot spanningsveld tussen de doelstelling van het nieuwe beleid om de positie van prostituees te verbeteren en de uitvoering van deze doelstelling in de praktijk. Het beleid op het gebied van de positieverbetering van prostituees lijkt zowel landelijk als lokaal nauwelijks van de grond te komen. De positie van illegale prostituees verslechtert en de verwachting is dat ze slechter bereikbaar zullen worden voor hulpverlening en gezondheidszorg. De positie van prostituees uit de aan de EU geassocieerde landen is nog onduidelijk. Er zijn aanwijzingen dat de pooiers van jonge Nederlandse prostituees ('lover-boys') profiteren van het verdwijnen van een groot deel van de buitenlandse prostituees. De aanpak van mensenhandel wordt in toenemende mate gekoppeld aan het tegengaan van illegale prostituees binnen prostitutiebedrijven. Aan de vooravond van de wetswijziging verschillen de betrokken partijen van mening over thema's zoals: Onder welke voorwaarden mogen mensen van buiten de EU in de Nederlandse prostitutie werken? Op welke wijze moeten prostituees werken om als zelfstandigen door de fiscus te worden geaccepteerd? Kan een gemeentelijke overheid prostitutiebedrijven van haar grondgebied weren?

Victims of crime in 22 European Criminal Justice Systems
Katholieke Universiteit Brabant
M.E.I. Brienen, E.H. Hoegen

De centrale vraagstelling luidt: Op welke wijze wordt in 22 Europese landen de aanbeveling van de Raad van Europa over de positie van slachtoffers in het strafproces nageleefd, zowel in regelgeving en beleid als in de praktijk? De onderzoekers bezochten alle landen van de Raad van Europa en raadpleegden lokale studies, statistieken, woonden rechtszaken bij en interviewden sleutelpersonen binnen de strafrechtsketen. Uit het onderzoek blijkt dat de implementatie van de richtlijnen van de Aanbeveling vijftien jaar na de totstandkoming teleurstellend te noemen is. Aan het begin van de strafrechtsketen wordt de meeste aandacht gegeven aan de positie van slachtoffers; dit neemt echter af naarmate de strafzaak vordert. Zo heeft het slachtoffer slechts in vier landen (18%) een redelijke kans om op de hoogte gesteld te worden van de vervolgingsbeslissing. Slechts zes landen (27%) hebben standaardprocedures ingevoerd om slachtoffers te informeren over de tijd en plaats van de rechtszaak.

Zorg in en om de Extra Beveiligde Inrichting; een onderzoek naar de zorg voor de psychische conditie van gedetineerden in de EBI te Vught

Katholieke Universiteit Nijmegen, Academisch Centrum Sociale Wetenschappen

G.D. Mol, P.J.M. Verschuren, C.P.F. van der Staak

Het doel van het onderzoek was inzicht te krijgen in het beleid dat in de EBI gevoerd wordt ten aanzien van de zorg voor de psychische conditie van gedetineerden. Omdat complicaties verwacht werden (causaliteit, betrouwbaarheid, medewerking gedetineerden enzovoort) en belang gehecht werd aan een zorgvuldige uitvoering van dit onderzoek, is besloten het onderzoek in fasen te laten uitvoeren.

Geconcludeerd kan worden dat de aandacht voor zorg voor de psychische conditie van EBI-gedetineerden, zoals verwoord in beleidsstukken, teruggevonden wordt in de dagelijkse gang van zaken in de EBI. Om iets te kunnen zeggen over het effect van het EBI-regime op het psychische welzijn van gedetineerden is empirisch onderzoek nodig. De onderzoekers geven hiervoor een onderzoeksopzet waarmee zij dit mogelijk achten, mits aan een aantal randvoorwaarden voldaan kan worden.

De afdeling EWB heeft daarnaast ook de volgende onderzoeken (mede)gefinancierd; de financiële ofwel de inhoudelijke bijdrage van het WODC is dermate gering, dat wordt volstaan met een opsomming:

- evaluatie-onderzoek wet arbeid mijnbouw Noordzee;
- financieel rechercheren / forensische accountancy;
- haalbaarheidsonderzoek registratie SES;
- internationale slachtofferenquête;
- media en geweld;
- nevenfuncties rechterlijke macht;
- onderzoek administratieve en strafrechtelijke samenwerking;
- personeelsenquête 2000;
- quick-scan schijnhuwelijken;
- verdachtenverhoor in bijzondere zaken;
- verkenning virtueel juridisch centrum.

Overzicht van afgeronde en lopende onderzoeksprojecten afdeling SIBa

Afgeronde projecten

- *Project Inventarisatie Statistische Informatie Justitie*: het – op verzoek van de Centrale Commissie voor de Statistiek (CCS) – in samenwerking met het Bureau SG inventariseren en rapporteren over de productie van statistische informatie binnen het gehele ministerie van Justitie (kerndepartement en uitvoeringsorganisaties). Het rapport is op 25 oktober 2000 bij brief van de secretaris-generaal aangeboden aan de CCS.
- *Criminaliteit in cijfers*. In het kader van de behandeling van de justitiebegroting 2001 en de sterke behoefte aan feiten en cijfers aangaande het justitiebeleid is begin november een tabellenboek met cijfermatige informatie over de criminaliteitsontwikkeling tot en met 1999 vervaardigd. Het tabellenboek is op 6 november 2000 aan het Bureau SG aangeboden. Het vormt input voor de daarop gebaseerde rapport 'Criminaliteit en Rechtshandhaving 2000' dat in mei 2001 zal verschijnen (zie 'lopende projecten').
- *IVR 2000*: het actualiseren van de Integrale Veiligheidsrapportage 2000. Het project behelst een actualisering van de IVR 1998 wat betreft de (kwantitatieve) onderdelen (a) criminaliteit, (b) letselschade en (c) jeugdige verdachten. Het project wordt uitgevoerd op verzoek van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties; het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) zijn mede-opdrachtnemers. De IVR is op 11 juli 2000 aangeboden aan de Tweede Kamer.
- *Project Landelijke criminaliteitskaart*: is met het verschijnen van de ABRIO-publicatie '170.000 VERDACHTEN (en hun kenmerken)' in oktober 2000 afgerond. De volgende vragen zijn aan de orde gesteld. (1) Hoe ziet de 'kaart' van bekende daders eruit, zowel op landelijk niveau als op het niveau gemeenten naar klassen van inwonertal? (2) Welke delicten worden gepleegd? Hoe vaak? Waar? Wanneer? Ontwikkeling? (3) Door wie worden de delicten gepleegd? Welke dadertypen worden in de literatuur aangetroffen? Welke dadertypen kunnen in 1998 op basis van het HKS worden onderscheiden? Kan er een schatting worden gemaakt van het aantal bekende daders per aangetroffen dadergroep? Welke en hoeveel delicten plegen zij?
- *Nationale Drugmonitor*. Vanaf 2001 zal SIBa naar verwachting jaarlijks een bijdrage leveren aan het Justitiedeel van de Nationale Drugmonitor. Vooruitlopend op die jaarlijkse rapportage is, in opdracht van het WODC, een extern bureau gestart met een inventarisatie van voor die monitor relevante indicatoren. Dit onderzoek is begeleid

door de afdeling EWB en heeft geleid tot een rapport dat in juli 2000 is verschenen. SIBa leverde een bijdrage door het externe bureau te ondersteunen bij de inventarisatie van beschikbare aan drugs gerelateerde informatie.

- *Het ontsluiten van het Justitieel Documentatiesysteem (JDS)*. Het project Onderzoeks- en Beleidsdatabase Justitiële Documentatie (OBJD) heeft als doel het toegankelijk maken van informatie uit het JDS van de Centrale Justitiële Documentatiedienst te Almelo. Daartoe is een nieuw systeem ontwikkeld als aanvulling op het JDS, met een structuur die geoptimaliseerd is voor het leveren van beleidsinformatie en informatie ten behoeve van onderzoek. Het WODC is initiator van het project en leverde een bijdrage door te participeren in het projectteam en te adviseren aan de overige betrokkenen. Het OBJD is in november opgeleverd.

Lopende projecten

- Bij de oplevering van het OBJD is dat project weliswaar afgerond, maar is de bemoeienis van het WODC niet afgelopen. De komende twee jaren zal veel energie en tijd moeten worden gestoken in het vervolmaken van het bestand, het versnellen van de bevraging, het doen verschijnen van nieuwe versies, het versleutelen van informatie e.d. Voor de komende twee jaar is het strategische management dan ook belegd bij het WODC. Een groot aantal directies draagt bij in de kosten van dit voor de beleidsinformatievoorziening belangrijke bestand.
- *Criminaliteit en rechtshandhaving 2000*: het maken van een publicatie over criminaliteit en strafrechtelijke reactie, in samenwerking met het CBS. De publicatie kan worden gekarakteriseerd als een naslagwerk, waarin – op basis van diverse statistieken en informatiebronnen – in hoofdzaak reeds bekend cijfermateriaal en bestaande interpretaties op systematische en gestructureerde wijze worden gepresenteerd en met elkaar in verband worden gebracht. Het gaat hier om de tweede editie in de reeks van periodiek terugkerende publicaties. Deze editie is opgenomen in het Onderzoeksprogramma Ministerie van Justitie 1999-2000.
- *Meting capaciteitsbehoefte*. Voor de actualisering van de prognoses van de sanctiecapaciteit moet onder meer een prognose gemaakt worden voor de celcapaciteit. De prognoses zijn afhankelijk van de gehanteerde methodiek voor het berekenen van de celcapaciteit. De methodieken van het WODC en van DJI leiden echter tot verschillende capaciteitsbehoeften. De vraag is welke factoren dit verschil kunnen verklaren.
- *Pilot samenwerkingsverband tussen het WODC en het verzekeringswezen*. Bij de beheersing van het criminaliteitsprobleem werkt de verzekeringsbranche op veel punten reeds samen met de overheid. Voorbeelden van dergelijke publiek-private samenwerkingsverbanden zijn het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing en de Stichting Aanpak Voertuigcriminaliteit. Ook in het kader van een recente WODC-studie naar de uitgaven van de strafrechtelijke handhaving en de kosten en schadelast van criminali-

teit heeft overleg plaatsgevonden met het verzekeringswezen (Verbond van Verzekeraars en het Centrum voor Verzekeringsstatistiek). Er loopt een verzoek tot samenwerking met het schadeverzekeringsbedrijf Delta Lloyd. Via een pilot zou het WODC door middel van kortlopend dossieronderzoek alsmede door een nadere oriëntatie op de operationele registratiesystemen, de mogelijkheden tot verdere samenwerking op het terrein van de criminaliteitsbeheersing nader willen verkennen.

- *Prognose van de sanctiecapaciteit 2000-2005*: het actualiseren van de raming voor het gevangeniswezen en andere vormen van sanctiecapaciteit voor de periode tot 2005. Het WODC stelt jaarlijks actuele prognoses op die de sanctieterreinen Halt-maatregelen, taakstraffen voor minder- en voor meerderjarigen, gevangeniswezen, vreemdelingenbewaring, jeugdinstellingen en tbs-instellingen bestrijken. De cijfermatige uitkomsten van de prognoses zijn begin januari 2001 aan DPJS, DFEZ en DJI aangeboden. De rapportage zal in mei 2001 gepubliceerd worden.
- *Modelleren van de sanctiecapaciteit voor de jeugd*. Dit onderzoek beoogt een verklaringsmodel te ontwikkelen voor de benodigde capaciteit voor sancties en maatregelen voor minderjarigen, in de vorm van opvang- en behandelinstellingen, Halt-maatregelen en taakstraffen voor minderjarigen. Dit model is, naar analogie van het Jukebox-1-model voor het gevangeniswezen, gebaseerd op tijdreeksanalyses op macroniveau. Daarbij is gebruikgemaakt van recente inzichten in tijdreeksanalyse (foutcorrectie-modellen), waardoor lange- en korte-termijnverbanden worden onderscheiden. Het onderzoek is inmiddels voltooid en zal begin 2001 worden gepubliceerd in de reeks Onderzoek en beleid. In een tijdschriftartikel zal nader worden ingegaan op de methodologische aspecten. In tegenstelling tot eerdere voornemens is afgezien van een externe evaluatie van de econometrische methodologie, omdat bij de ontwikkeling van het model al ruimschoots externe expertise is gezocht en gekregen. Wel zal in de loop van 2001 nog een bijeenkomst worden belegd met criminologen en deskundigen op het gebied van prognoses over inhoudelijke aspecten van het ontwikkelde model. Vanaf eind 2001 zal het ontwikkelde model de basis vormen van de jaarlijkse prognoses van de sanctiecapaciteit voor minderjarigen.
- *Weergave van onzekerheden*. In dit kleine project is nagegaan hoe onzekerheidsmarges rond de prognoses van de sanctiecapaciteit zo verantwoord mogelijk kunnen worden weergegeven. De gekozen methode houdt in dat als indicatie een 67%-onbetrouwbaarheidsmarge rond de prognoses wordt weergegeven.
- *Moord en doodslag in 1998*. In samenwerking met het CRI verricht het WODC een studie naar de omvang en de eigenschappen van alle in 1998 in Nederland gepleegde moorden en doodslagen. Doel van het project is tweeledig. Enerzijds wordt een gegevensbestand opgebouwd ten behoeve van nader onderzoek; anderzijds zal het project resulteren in een publicatie waarin enkele aspecten van moord en doodslag belicht worden.
- *European Sourcebook of Criminal Justice Statistics*. In vervolg op het in 1999 verschenen European Sourcebook participeert het WODC in een internationale werkgroep die

als doel heeft het in 2002 publiceren van een geactualiseerde versie van dit sourcebook. Het sourcebook bevat statistisch materiaal over criminaliteit in een veertigtal Europese landen.

- *Registratie 'Herkomst' in databestanden met betrekking tot criminaliteit; een quick scan.* In de in 1997 verschenen CRIEM-nota wordt melding gemaakt van de onvolledigheid van het beeld omtrent de betrokkenheid van etnische minderheden bij criminaliteit als gevolg van gebrekkige en onvolledige registraties. Een van de aanbevelingen in deze nota was dan ook het bevorderen tot een uniforme registratie. De centrale vraag in de WODC-notitie, die begin dit jaar zal worden afgerond, is: Wat is thans de stand van zaken op het gebied van registratie van herkomst? In hoeverre wordt er door de diverse instellingen geregistreerd conform de eerder vermelde aanbeveling? Er wordt kort verslag gedaan van een secundaire analyse naar de registratie van 'herkomst' van verdachten c.q. slachtoffers of cliënten in 44 registratiesystemen bij politie, justitie en aan justitie gelieerde instellingen. In het onderdeel conclusies en beschouwing wordt kort een mogelijke nog verder te onderzoeken oplossingsrichting voor de nabije toekomst aangestipt.

Bijlage 4

Overzicht van activiteiten afdeling DIV

Bibliotheek en documentatie

Ook het jaar 2000 stond in het teken van de herautomatisering van het bibliotheekstelsel. Helaas kon wederom dit jaar de nieuwe bibliotheekautomatisering (Bibis) niet volledig in gebruik worden genomen. Als gevolg daarvan waren enkele bibliotheekfuncties, zoals de periodieke attendering (SDI's) en de Online Publiekscatalogus (OPC) nog niet beschikbaar. De effecten daarvan zijn direct terug te vinden in de teruggelopen productiecijfers. Er kon echter wel volledig ingevoerd worden; de cijfers van de invoer laten dan ook ten opzichte van 1999 weer een licht herstel zien.

Het totale geautomatiseerde WODC-literatuurbestand (vanaf 1987) omvat 53.006 documenten. In 2000 werden 2.863 documenten ingevoerd (tabel 1). Het merendeel van het bestand is Engels- of Nederlandstalig. Het aantal tijdschriftabonnementen bedroeg 125. Ook in 2000 werd weer een aantal (404) aanvragen voor eenmalige literatuurlijsten verzorgd, alhoewel dit aantal door de verhuizing en de perikelen rond het Bibis-systeem achterbleef bij vorige jaren.

Over het aantal ingevoerde beschrijvingen in de onderzoeksdatabase kunnen in verband met problemen ontstaan door de herautomatisering, evenals in 1999 het geval was, over het jaar 2000 geen betrouwbare cijfers over ingevoerde mutaties worden gegeven. Ondanks deze problemen konden, in samenwerking met DFEZ, toch nog de twee belangrijke jaarlijkse overzichten voor de begrotingsbijdrage en de Algemene Rekenkamer worden vervaardigd.

Gegevens administratie

In 2000 bedroeg het aantal externe bezoekers 261; in 1999 waren dat er 315. Het aantal gemaakte kopieën bedroeg 8.261, waarvan er 5.232 tegen betaling aan externen werden

Tabel 1: Aantallen ingevoerde documenten, 1996 t/m 2000

ingevoerde documenten	1996	1997	1998	1999	2000
artikelen	1.847	2.684	2.773	1.656	1.957
boeken/rapport	982	1.067	1.183	327	519
inverwijzingen	382	491	221	124	127
overig	219	231	484	121	260
totaal	3.430	4.473	4.661	2.228	2.863

verstrekt. Bij de administratie zijn ook alle extra aanvragen voor WODC-rapportages (Onderzoek en beleid en WODC-onderzoeksnotities) behandeld. Naast de verzendingen via de standaardadreslijsten zijn 1.862 rapporten op speciaal verzoek verstuurd. Grote vraag was er naar de rapporten 'The Dutch Criminal Justice System', 'Moeilijke Jeugd', en 'Jong en gewelddadig'.

Als gevolg van de herautomatisering zijn geen betrouwbare uitleencijfers te geven. In januari 2001 is het nieuwe uitleensysteem in gebruik genomen.

Externe dienstverlening

Voor enkele vormen van dienstverlening (aanvragen van literatuurlijsten, fotokopieën, publicaties en uitleningen) werd ook in 2000 aan particulieren een bescheiden financiële bijdrage gevraagd.

Literatuurverkenningen en geannoteerde bibliografieën

Evenals in vorige jaren is er een momentopname (supportersgeweld) afgerond.

Literatuurstudies van de afdeling DIV (literatuurverkenningen, geannoteerde bibliografieën en momentopnames) voldoen aan drie criteria:

- een nauwkeurig omschreven beperkte vraagstelling vanuit het beleid;
- een korte doorlooptijd; de opdrachtgever moet erop kunnen rekenen binnen zes tot tien weken het product in 'notitievorm' op het bureau te hebben;
- een overzichtelijke samenvatting van de literatuur binnen een beperkt aantal pagina's.

De literatuurverkenning en de momentopname zijn qua vorm en inhoud documentatieproducten, die evenwel ook door onderzoekers of medewerkers van de afdeling SIBa kunnen worden gemaakt (bijvoorbeeld ter voorbereiding van een onderzoeksproject of anderszins).

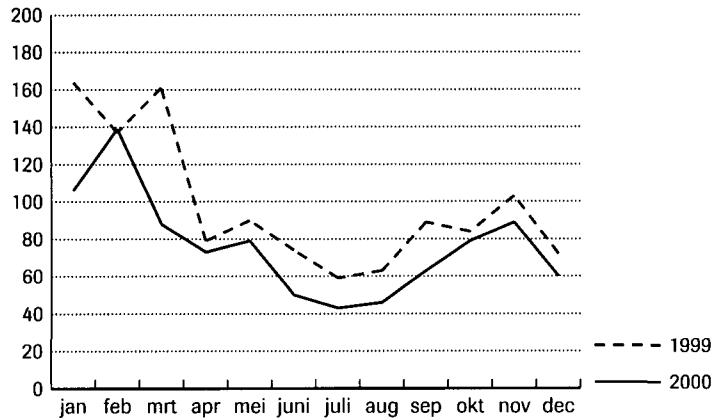
Infodesk

Figuur 1 geeft voor 1999 en 2000 het totale aantal Infodeskvragen per maand weer. Vergeleken met 1999 zijn het hele jaar door (uitgezonderd februari) minder vragen beantwoord. Werden in 1999 nog 1.175 vragen beantwoord, in 2000 daalde dit met 22% tot 915 vragen. Deze daling kan voor een deel worden geweten aan de verhuizing van het WODC en de gevolgen van de herautomatisering van het veel op de Infodesk gebruikte documentatiesysteem.

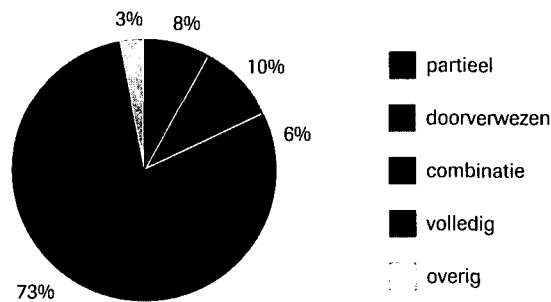
Ook in 2000 kwamen in het eerste kwartaal de meeste vragen binnen.

In 1999 nam SIBa 30% van de vragen voor haar rekening en DIV 65%. In 2000 waren deze percentages 40 (SIBa) en 50 (DIV). Zo'n 10% van de vragen is gezamenlijk beantwoord (was 5%).

Figuur 1: Aantal vrageb per maand infodesk totaal; januari 1999 t/m december 2000

Figuur 2: Beantwoording infodeskvragen 2000

Naast het aantal geregistreerde vragen werd ook het aantal zeer eenvoudig te beantwoorden, en niet geregistreerde, vragen geteld. Dit aantal varieerde per maand en kwam in totaal neer op ongeveer 2.500.

Ten opzichte van 1999 is in de wijze van afdoening van de vragen niet veel veranderd. In totaal werden iets meer vragen volledig beantwoord (2000: 73%, was 68%; zie figuur 2).

Organisaties

Bij de behandeling van de vragen wordt in de regel ook gevraagd naar de achtergrond van de vraagsteller, in het bijzonder naar de organisatie waarin hij werkt. In tabel 2 is het aantal vragen per organisatiegroep vermeld.

Tabel 2: Aantal vragen en percentages op het totaal naar diverse organisaties Informatiedesk 2000

organisatie	SIBa		DIV		SIBa en DIV		totaal	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
Intern	50	13,6	15	3,3	3	3,3	68	7,4
lagere overheden	4	1,1	0	0,0	0	0	4	0,4
media	62	16,8	39	8,6	18	20	119	13,0
OM	12	3,3	2	0,4	2	2,2	16	1,7
onderzoek	37	10,0	39	8,6	8	8,9	84	9,2
parlement	5	1,4	4	0,9	1	1,1	10	1,1
politie	14	3,8	37	8,1	7	7,8	58	6,3
student	62	16,8	151	33,1	23	25,6	236	25,8
veld	18	4,9	55	12,1	5	5,6	78	8,5
WODC	27	7,3	37	8,1	6	6,7	70	7,7
overige organisaties	75	20,3	55	12,1	15	16,7	145	15,8
onbekend	3	0,8	22	4,8	2	2,2	22	2,4
Totaal	369	100	456	100	90	100	915	100

De Infodesk werd het meest geraadpleegd door studenten en mensen die werkzaam zijn bij 'overige organisaties' (zoals verenigingen, stichtingen en meldpunten).

De vragen die gecombineerd werden beantwoord (dus zowel door SIBa als DIV) betroffen voornamelijk vragen van studenten (26%).

Onderwerpen

De meeste vragen hadden betrekking op informatie over de thema's geweldsdelicten (14%) en jeugdcriminaliteit (10%). Ook blijkt de categorie 'overig' behoorlijk groot (zie tabel 3).

Justitiële verkenningen

Oplage en verkoop

De oplage van Justitiële verkenningen (JV) bedroeg in 2000 gemiddeld 3.200 exemplaren. Van dit aantal gingen er 125 naar het WODC. Er waren in 2000 ongeveer 395 betalende abonnees. Libresso verzond circa 2.900 exemplaren gratis. In geval van congressen en studiedagen werden extra grote aantallen gedrukt. De abonnementsprijs bedroeg f 120 per jaar, studenten en aio's betaalden f 95 per jaar. De prijs van een los nummer bedroeg f 18,50, exclusief verzendkosten. JV werd in dertien academische boekhandels in Nederland aangeboden.

Auteurs

In 2000 zijn 62 artikelen voor JV geschreven, gemiddeld 7,75 per themanummer. Van die 62 artikelen waren er 5 afkomstig van het WODC, 3 van het Justitiedepartement, 33 van

Tabel 3: Aantal vragen naar onderwerp (N=1264)*

onderwerp	aantal	%	onderwerp	aantal	%
allochtonen	59	4,7	jeugdcriminaliteit	130	10,3
alternatieve straffen	19	1,5	justitiële inrichtingen	94	7,4
asielzoekers	10	0,8	openbaar ministerie	41	3,2
bestuursrecht	6	0,5	politie	72	5,7
civilrecht	11	0,9	preventie	27	2,1
criminologie	7	0,6	rechterlijke organisatie	33	2,6
economische delicten	30	2,4	recidive	26	2,1
georganiseerde misdaad	28	2,2	reclassering	14	1,1
gewelddelicten	178	14,1	slachtoffers	43	3,4
vermogensdelicten	31	2,5	straffen	82	6,5
zedendelicten	44	3,5	verkeer	6	0,5
overige delicten	47	3,7	bedrijfsleven	1	0,1
drugs	53	4,2	fraude	2	0,2
internationaal	34	2,7	overig	136	10,8

* Omdat er in de vraagstelling soms naar meer dan een onderwerp is geïnformeerd, is het hier genoemde totale aantal vragen niet gelijk aan het totale aantal geregistreerde vragen.

universiteiten, 15 uit het justitiële veld, 3 van overige beleidsinstanties, 1 journalistieke bijdrage en 2 uit het buitenland. Het aandeel van de universitaire medewerkers onder de auteurs steeg naar ongeveer 54%.

Thema's

In 2000 verschenen acht themanummers:

- jeugdgeweld (nr. 1);
- faillissement (nr. 2);
- biologische factoren van agressief gedrag (nr. 3);
- het schemergebied van het straffen (nr. 4);
- criminalisering (nr. 5);
- jeugd en seksueel misbruik (nr. 6);
- Turkije (nr. 8);
- mediation (nr. 9).

Nummer 7 gaf, zoals altijd, een overzicht van het Nederlandse strafrechtelijke en criminologische onderzoek.

Ter gelegenheid van het afscheid van WODC-directeur prof. dr. H.G. van de Bunt werd op donderdag 18 mei 2000 in De Reehorst te Ede een WODC-jaarcongres gehouden onder de titel *Het schemergebied van het straffen; over de ondoorzichtigheid van het sanctiesysteem*. Voor deze gelegenheid werd ten behoeve van de congresgangers een extra oplage gedrukt. Naar aanleiding van het verschijnen van het JV-augustusnummer werd op donderdag 14 december 2000 in samenwerking met de Nederlandse Politie Academie te Apeldoorn een studiemiddag georganiseerd onder de titel *Seksueel misbruik van jongeren*;

preventie en toezicht. Evenals vorig jaar werd door de media met regelmaat aandacht geschonken aan themanummers van JV. Vooral de nummers 1 en 6 werden in de pers genoemd.

European Journal on Criminal Policy and Research

Oplage en verkoop

Van elk nummer van het European Journal on Criminal Policy and Research worden er circa 325 verzonden naar abonnees (inclusief 125 voor het WODC). De abonnees zijn afkomstig uit 28 verschillende landen. De grootste afnemers zijn Groot-Brittannië, Duitsland en de Verenigde Staten. Van de WODC-exemplaren werden er 72 verzonden: 37 binnen het ministerie (waaronder 7 naar de Raad van Advies van het WODC), 24 naar het veld, 3 extern en 8 naar het buitenland. De overige exemplaren zijn verspreid onder WODC-onderzoekers, overige geïnteresseerden en auteurs. Verder wordt een Nederlandstalige samenvatting via de interne mail verspreid en ook in gedrukte versie met de abonneementen meegestuurd.

Auteurs

In totaal werden 24 thema- en 4 current-issues-artikelen gepubliceerd. In 1999 waren dat er respectievelijk 21 en 5. Het aantal abstracts bedroeg 49 (74 in 1999). De abstracts-rubriek is sinds 2000 thema-gerelateerd. De herkomst van de auteurs van thema-artikelen is: 7 uit Nederland (6 in 1999); 4 uit Groot-Brittannië (10 in 1999); 1 uit Duitsland (2 in 1999); 2 uit de Verenigde Staten (2 in 1999); en 13 uit overige landen (9 in 1999).

Opzet en thema's

De totale jaargang omvatte 541 pagina's (571 in 1999). De themadelen besloegen 469 pagina's (452 in 1999). De onderwerpen van de themanummers waren:

- 1 Crime Trends in Europe;
- 2 Football Violence;
- 3 Police Powers and Accountability in a Democratic Society;
- 4 Sexual Delinquency and Exploitation.

Publiciteit en communicatie

Met ingang van 1997 worden de public-relationsactiviteiten ten behoeve van het WODC vanuit de afdeling DIV uitgevoerd. Deze activiteiten hebben betrekking op:

- het organiseren van lunchpauzebijeenkomsten (voordrachten met een informatief en/of educatief karakter) en expert meetings;
- het fungeren van intermediair tussen het WODC en de departementale afdeling Voorlichting;
- het ontvangen van bezoekers en het organiseren van bezoeken aan het WODC;

- het leveren van ondersteuning bij het organiseren van congressen en symposia;
- het verzorgen van de publiciteit rond het verschijnen van WODC-rapporten;
- het samenstellen van informatiebrochures.

In 2000 georganiseerde congressen/studiebijeenkomsten

- 9 februari: expert meeting Methoden van criminologische theorie, onder leiding van W. Smeenk (40 deelnemers);
- 2 maart: expert meeting De toekomst van de bijzondere opsporingsdiensten, onder leiding van dr H.G. van de Bunt (40 deelnemers);
- 7 en 8 mei: oprichtingsvergadering European Society of Criminology (20 deelnemers);
- 12 mei: bezoek Canadese criminologiestudenten aan Halt Den Haag en PI Scheveningen (40 deelnemers)
- 18 mei: WODC-congres De kunst van het straffen, De Reehorst, Ede (250 deelnemers);
- 26 mei: bezoek Noorse Ethische Commissie aan ministerie van Justitie op instigatie van het WODC inzake euthanasie (12 deelnemers)
- 06 juni: expert meeting Vrouwenbesnijdenis, onder leiding van A. Daalder (40 deelnemers)
- 29 juni: bezoek 40 Amerikaanse studenten aan het WODC (30 deelnemers)
- 14 september: lezing prof. Mark Fleisher, Streetgangs, op initiatief van M. Bol (30 deelnemers).

International Victimology Website

Dat de International Victimology Website zich in een toenemende belangstelling mag verheugen, mag blijken uit tabel 4. Het bezoek in het jaar 2000 is in vergelijking met 1999 met bijna een factor 3 toegenomen.

WODC-websites

Aangezien de statistieken over 1999 onvolledig zijn, is gekozen voor een vergelijking met de jaarstatistieken over 1998. De raadplegingen van de websites door de redacteurs zijn in deze statistieken meegeteld, waardoor de vermelde aantallen meer als trend dan als harde cijfers moeten worden gezien (tabel 5).

Tabel 4: Aantal raadplegingen International Victomology Website in 1999 en 2000

maand	1999	2000
januari	4.464	16.256
februari	3.324	18.464
maart	4.702	23.687
april	4.947	23.856
mei	5.951	28.026
juni	5.648	28.060
juli	12.035	19.477
augustus	8.8192	20.907
september	12.909	23.565
oktober	12.442	28.440
november	13.994	37.078
december	13.658	23.848
totaal	102.893	291.664

Tabel 5: Raadplegen WODC-sites, 1999 en 2000

	Justweb (Intranet)		Internet	
	1999	2000	1999	2000
totaal aantal bezoeken	2.549	9.637	21.198	81.399
gemiddeld per maand			1.767	6.783
gemiddeld per dag	-	26	61	222
gemiddelde tijd per bezoek (min.)	1,23	8,48	3	12,39
totaal aantal bezoekers	575	2.064	10.098	31.683
waarvan meermalen	-	5.456	-	5.456

Bijlage 5

Lijst van in 2000 verschenen wetenschappelijke artikelen

Baas, N.J., E. Niemeijer

Kwaliteitssystemen voor de rechtsprekende macht; een buitenlands perspectief
Bestuurskunde, jrg. 9, nr. 7, 2000, pp. 349-357

Baas, N.J., E. Niemeijer

Rekrutering en (permanente) educatie van de rechtsprekende macht in vijf landen
Trema, 2000, nr. 8, pp. 349-355

Beke, M.W.A., J.M. de Haan,

G.J. Terlouw

Geweld in het verkeer
Verkeerskunde, ANWB, jrg. 51, nr. 6, 2000, pp. 16-20

Bijleveld, C.C.J.H., R.F. Meijer.,

L. Prins

Verdachten van een pedoseksueel delict; een verkenning op basis van politiegegevens 1998
Justitiële verkenningen, jrg. 26, nr. 6, 2000, pp. 119-124

Bijleveld, C.C.J.H., A. Mooijaart

Event history analyse van herhaald crimineel gedrag
Tijdschrift voor Criminologie, jrg. 42, nr. 1, 2000, pp. 21-40

Bijleveld, C.C.J.H., F. Andries,

J.L.A. van Rijckevorsel

Positive and negative aspects of the work of automation personnel: an exploratory analysis
Behaviour & Information Technology, jrg. 19, 2000, pp. 125-138

Bokhorst, R.J.

Legisime versus vrije rechtsvinding; gebondenheid aan de wet bij J. de Bosch Kemper en A. de Pinto
Delikt en Delinkwent, jrg. 30, nr. 4, 2000, pp. 311-335

Bol, M., N. van der Heiden-Attema

Moeilijke jeugd
SEC, jrg. 14, nr. 3, 2000, pp. 17-20

Brienen, M.E.I.

Evaluation and meta-evaluation of the effectiveness of victim-oriented legal reform in Europe
Criminologie, jrg. 33, nr. 1, 2000, pp. 121-144

Bunt, H.G. van de

Aan het eind van de keten; de strafexecutie stiefmoederlijk bedeed
Justitiële verkenningen, jrg. 26, nr. 4, 2000, pp. 10-18

Bunt, H.G. van de, C.C.J.H. Bijleveld

Discussie; het luisterend oor van de criminoloog
Tijdschrift voor Criminologie, jrg. 42, nr. 1, 2000, pp. 55-57

Cozijn, C., P.H. van der Laan, A.A.M.

Essers, F. Heide

De ernstscore; een instrument voor analyse van strafrechtelijke afdoeningen
Tijdschrift voor Criminologie, jrg. 42, nr. 1, 2000, pp. 41-54

Kamphorst, P.A., G.J. Terlouw

Thuis zitten
SEC, jrg. 14, nr. 2, 2000, pp. 12-13

Kleemans, E.R.

Repeat burglary victimization: results of empirical research in the Netherlands
In: G. Farrell, K. Pease (red.), *Repeat Victimization, Crime Prevention Studies*, volume 12
Monsey, Criminal Justice Press, 2000, pp. 51-65

Kleemans, E.R.

Informatisering van samenleving en criminaliteit
Nieuws voor Criminologen, jrg. 11, nr. 1, 2000, pp. 4-8

Kleemans, E.R.

Brave New World
Tijdschrift voor Criminologie, jrg. 42, nr. 3, 2000, p. 1

Kleemans, E.R., H.G. van de Bunt

The social embeddedness of organized crime. Paper submitted to: *Transnational Organized Crime*

Klijn, A.

Dutch legal services quality incentives: the alleged 'perversive' effects of the 1994 Legal Aid Act
University of Kritisch Colombia Law Review, jrg. 33, nr. 2, 2000, pp. 433-446

Klijn, A.

Euthanasie steeds vaker gemeld; kritiek op toetsingscommissies is voorbarig
Medisch Contact, jrg. 55, nr. 18, 2000, pp. 665-667

Klijn, A.

Onafhankelijk bij de wetgever op schoot? Theorie als regisseur in het onderzoek ter evaluatie van de Wet op de rechtsbijstand
Recht der Werkelijkheid, 2000, nr. 2, pp. 25-49

Klijn, A.

Toetsen euthanasie wordt te zwart-wit
Trouw, jrg. 58, 23 november 2000

Klijn, A., J. Griffiths

De regionale toetsingscommissies en de ontwikkeling van de meldingsfrequentie euthanasie
Nederlands Juristenblad, jrg. 75, nr. 30, 2000, pp. 1486-1489

Klijn, A., R.J.Schwitters, J. Griffiths

Een goed geregeld levenseinde? Over een onderzoekprogramma inzake de regulering van medisch handelen
Facta, jrg. 5, nr. 4, 2000, pp. XXX

Kogel, C.H. de

Een biopsychologische benadering van psychopathie; perspectieven voor het TBS-veld
Justitiële verkenningen, jrg. 26, nr. 3, 2000, pp. 91-109

Leuw, E.

Toezicht op pedoseksuele delinquenten; Engelse en Amerikaanse regelingen bruikbaar voor Nederland?
Justitiële verkenningen, jrg. 26, nr. 6, 2000, pp. 101-118

Nelen, J.

Georganiseerde criminaliteit loont wel degelijk
Volkskrant (Forum), 21 april 2000

Nelen, J.

Integriteitshandhaving in de financiële sector; de rol van het financieel expertisecentrum
Delikt en Delinkwent, jrg. 30, nr. 10, 2000, pp. 1038-1045

Nelen, J.

Internationaal georganiseerde misdaad in Nederland is onvermijdelijk
VPRO-gids, 28 september 2000

Nelen, J.

Justitie moet creatiever zijn met plukken
Justitiekrant, 23 december 2000

Niemeijer, E.

Besprekingsartikel: Inleiden in de academische criminologie
Tijdschrift voor Criminologie, jrg. 42, nr. 1, 2000, pp. 71-77

Niemeijer, E., N. Jungmann

Problematische schuldsituaties; van faillissement naar schuldsanering van natuurlijke personen
Justitiële verkenningen, jrg. 26, nr. 2, 2000, pp. 31-44

Pool, M., C.C.J.H. Bijleveld,**L. Tavecchio**

The effect of same-age and mixed-age grouping in day care on parent-child attachment security
Social Behavior and Personality, jrg. 28, 2000, pp. 595-602

Terlouw, G.J., W.J.M. de Haan,**B.M.W.A. Beke**

Mannenzaken
SEC, jrg. 14, nr. 1, 2000, pp. 8-10

Tulder, F.P. van

Public provision and performance
In: J.L.T. Blank (red.), *The revenue approach to Dutch police departments*
Amsterdam, North Holland Publishing Company, 2000, pp. 247-276

Tulder, F.P. van

Crimes and the need for sanction capacity in the Netherlands: trends and backgrounds
European Journal on Criminal Policy and Research, jrg. 8, nr. 1, 2000, pp. 91-106

Tulder, F.P. van

Kroniek; economische bijdragen op het gebied van de criminologie
Tijdschrift voor Criminologie, jrg. 42, nr. 3, 2000, pp. 289-293

Kaam, R.G.H. van, K.A. van Leeuwen-Burow

The International Victimology Website
European Journal on Criminal Policy and Research, jrg. 8, nr. 2, 2000, pp. 225-229

Verrest, P.A.M.

La réforme du ministère public aux Pays-Bas
Le Soit-Transmis, 2000, nr. 2, pp. 10-11

Verrest, P.A.M.

Frankrijk. In: P.J.P. Tak, *Heimelijke opsporing in de Europese Unie*
Groningen, Intersentia, 2000, pp. 339-385

Verrest, P.A.M.

The French public prosecution service
European journal of crime, criminal law and criminal justice, jrg. 8, nr. 3, 2000, pp. 210-244

Voert, M.J. ter

Leeftijd en crimineel gedrag nader bekeken
Tijdschrift voor Criminologie, jrg. 42, nr. 3, 2000, pp. 253-268

Wartna, B.S.J.

Recidiveonderzoek en survival analyse
Tijdschrift voor Criminologie, jrg. 42, nr. 1, 2000, pp. 2-20

Wartna, B.S.J.

Eens een boef ...
SEC, jrg. 14, nr. 5, 2000, pp. 11-12

Stokkom, B.A.M. van

Het mannelijk ego; over onzekerheid, hoge eigendunk en agressie
Justitiële verkenningen, jrg. 26, nr. 1, pp. 48-60

Stokkom, B.A.M. van

Trends in Justitiële verkenningen; enige interpretaties. In: M.A.V. Klein-Meijer, *Register publicaties 1975-1999, 25 jaar Justitiële verkenningen*

Justitiële verkenningen, 2000, pp. 8-22
(extra uitgave)

Stokkom, B.A.M. van

Jeugdgeweld; falende ouders of
socialisering in vrijetijdsarena's?
Pedagogiek, jrg. 20, nr. 2, 2000,
pp. 152-161

Stokkom, B. A.M. van

No Sissy Stuff; geweld en het bedreigde
mannelijke ego
In: Ed. d'Hondt (red.), *Zinloos geweld
herdacht*
Nijmegen, Thomas More Academie, 2000,
pp. 45-64

Stokkom, B.A.M. van

Wederkerigheid (boekbespreking van D.
Pessers)
Tijdschrift voor de Sociale Sector, jrg. 54,
nr. 7/8, 2000, pp. 38-39

Stokkom, B.A.M. van

Zelfontplooiing en zelfbeschikking; het
omstreden erfgoed van de jaren zestig
Krisis, 2000, nr. 4

Verburg, M.

Een zedenschandaal te Den Haag in 1920
SEC, jrg. 14, nr. 6, 2000, pp. 3-5

Bijlage 6

Lijst van overige activiteiten

E.A.I.M. van den Berg

Lid Stuurgroep Milieuscan politieregio Brabant Zuid Oost
Lid Discussiegroep Georganiseerde criminaliteit Willem Pompe Instituut, Utrecht
Lid Werkgroep Leren d.m.v. evalueren van grootschalige opsporingsonderzoeken (L.E.G.O.)
Lid Klankbordgroep Milieuproject 'Schone Lent' (DCR)

C.C.J.H. Bijleveld

Voorzitter Onderzoeksgroep Longitudinale modellen
Redacteur Sociaal Wetenschappelijke sectie Kwantitatieve methoden
Lid Begeleidingscommissie Asielmonitor
Voorzitter Begeleidingscommissie Nader Gehoor
Lid Begeleidingscommissie Communicatie in de asielprocedure

M.W. Bol

Voorzitter Regulier Overleg jeugd en opvoeding
Secretaris Regulier Overleg sancties
Lid Ontwikkelteam Effectiviteit interventiestrategieën t.b.v. College van pg's
Lid Onderzoekcollege JJI
Lid Begeleidingscommissie Evaluatie gezinsprojecten Justitie
Lid Klankbordgroep Opvoedingsondersteuning
Lid Departementale Werkgroep jeugdcriminaliteit
Lid Klankbordgroep Verantwoording intensiveringsgelden Jeugd & Geweld
Lid Klankbordgroep Campagne tegen zinloos geweld
Lid Overlegorgaan Jeugd en Preventie Onderzoek en Beleid (OJOB)
Lid Projectgroep Effectiviteit van sancties
Lid Begeleidingscommissie Taakspel

M.E.I. Brienen

Lid Onderdeelscommissie

W.L. Buitelaar

Hoogleraar Bedrijfsorganisatie en Arbeidsverhoudingen, faculteit der Economische Wetenschappen & Econometrie, Universiteit van Amsterdam
Lid Programmacommissie Politie en wetenschap
Lid Commissie Politie en wetenschap
Lid Begeleidingscommissie Post-Fort onderzoek OM

Lid Programmacommissie Sociale cohesie NWO
Lid Curatorium leerstoel I. Dales, Universiteit van Amsterdam
Lid Bestuur Stichting Leerstoel Criminalistiek, Universiteit Leiden
Lid Redactieraad Justitiële verkenningen
Lid Redactieraad Tijdschrift voor Politieke Economie
Lid Begeleidingscollege SCP

H.G. van de Bunt

Hoogleraar Empirische Criminologie, vakgroep Criminologie, Vrije Universiteit, Amsterdam
Lid Redactieraad European Journal on Criminal Policy and Research
Lid Redactieraad Justitiële verkenningen
Lid Redactieraad Tijdschrift voor criminologie
Lid Stuurgroep Sanctiestelsel
Lid Adviescommissie Georganiseerde criminaliteit (AGOC)
Lid Programmacommissie Traject Politie en Wetenschap
Lid Commissie Monitor notariaat
Lid Klankbordgroep Stichting beroepsmoraal en misdaadpreventie
Lid Sollicitatiecommissie Gerechtelijk laboratorium
Lid Begeleidingscommissie SCP
Lid Commissie Bijzondere leerstoel rechtspleging
Lid Commissie Illegale kansspelen
Lid Begeleidingscommissie onderzoek op Pedologisch Instituut

B.H. Cohen

Redacteur OM-site Interventiestrategieën
Secretaris Redactieraad OM-site Interventiestrategieën
Lid Projectgroep Positionering informatiefunctie Justitie

C. Cozijn

Lid Werkgroep Inhoud Letsel Informatie Systeem
Lid Begeleidingscommissie Kostenmodel letsels
Voorzitter Onderdeelscommissie

A. Daalder

Lid Begeleidingscommissie Kansspelverslaving Holland Casino
Lid Begeleidingscommissie Monitoringsonderzoek voor de amusementscentra
Lid Begeleidingscommissie Huiselijk geweld bij allochtonen

J.W.C. Dekker

Gastdocent ROI

R.J.J.Eshuis

Voorzitter Begeleidingscommissie Evaluatiecommissie Gelijke behandeling
Lid Begeleidingscommissie Doorlooptijden gerechtelijke procedures
Lid Begeleidingscommissie Doorlooptijden in de jeugdstrafrechtketen

A.A.M. Essers

Lid Werkgroep Verbetering beleidsinformatievoorziening

N. van der Heiden-Attema

Lid Werkgroep Gerechtstolken 2003

P. Kamphorst

Lid OR-AL

E.R. Kleemans

Gastdocent Stichting Studiecentrum Rechtspleging
Lid van het Netwerk 'Meten en Analyseren in de Criminologie' (MAC)
Bestuurslid NVK (Nederlandse Vereniging voor Criminologie)
Gastdocent Nederlandse Politie Academie
Lid Voorbereidingscommissie Landelijke Crimonologie-opleiding

M.A.V. Klein-Meijer

Lid Afdeling Wetenschappelijke bibliotheken van de NVB
Lid Bibliotheekcommissie Justitie
Lid Stuurgroep Bibliotheekfunctie Justitie
Lid JES – Werkgroep Communicatie
Lid Begeleidingscommissie Geschiedschrijving Justitie
Redacteur Justitiële verkenningen

A. Klijn

Associate van het Institute for the study of the legal profession, faculteit der
Rechtsgeleerdheid, Universiteit van Sheffield
Lid Redactieraad Recht der Werkelijkheid
Universitair hoofddocent rechtssociologie, vakgroep Rechtstheorie, Universiteit Groningen
Lid Working Group on the comparative study of the legal professions

M. Kruissink

Lid Redactie Modus, tijdschrift voor recherche en forensische wetenschappen
Voorzitter Begeleidingscommissie Onderzoek wettelijke bevoegheden WWM
Redacteur SEC
Lid Werkgroep Personeelsenquête bestuursdepartement

Ed. Leuw

Lid Centrale Commissie Behandeling Heroïneverslaafden (CCBH)
Lid Scientific Committee European Monitoring Centre for Drugs and Drugs Addiction
(EMCDDA)
Lid Nationale Drugsmonitor
Lid Coördinatiepunt Assesment en Monitoring nieuwe drugs (CAM)
Secretaris Adviescommissie Brongersma-collectie

R.F. Meijer

Lid ABRIO-werkgroep landelijke criminaliteitskaart
Lid Werkgroep Geweld publiek domein

N.M. Mertens

Lid Begeleidingscommissie Onderzoek experiment clientenvertrouwenspersoon in de niet-
residentiële hulpverlening
Lid OR-AL

J.M. Nelen

Lid Landelijk Ontnemingsoverleg (LOO)
Lid Redactieraad Justitiële verkenningen
Secretaris Adviescommissie Onderzoek georganiseerde criminaliteit
Lid Raad van deskundigen ter ondersteuning van de Europese commissie bij het opstellen
van het jaarplan voor het Falcone-programma
Lid Begeleidingscommissie Interregionale opsporing
Universitair hoofddocent, afdeling Strafrecht en criminologie, Vrije Universiteit, Amsterdam

C.J. van Netburg

Lid Afdeling Juridische informatie NVB
Lid Literatuuronderzoekers en informatiespecialisten NVB
Lid Communicatieraad Justitieweb
Lid Webbersgroep Justitie

E. Niemeijer

Universitair hoofddocent criminologie, Vrije Universiteit, Amsterdam
Lid Adviesraad Tijdschrift voor Criminologie
Lid Redactieraad Justitiële verkenningen
Lid Stuurgroep ADR\Mediation
Lid Programmacommissie voor de Stimuleringsactie Rechtswetenschappelijk Onderzoek
Lid Platform Rechtspleging en Wetenschap

L.A. van den Ouden

Penningmeester Sociaal Fonds ministerie van Justitie
Lid Werkgroep Kostencodering/inrichting administratie 2002

J.W. Plaisier

Deelnemer 'QCT', internationale voorbereidingsgroep voor vergelijkend drugsonderzoek
Secretaris Commissie Beleidsvisie tbs

G. Paulides

Lid Onderdeelscommissie

M.M. Schreuders

Lid Departementale Werkgroep jeugdcriminaliteit

J.H. Siero

Lid Begeleidingscommissie Project Onderzoeks- en Beleidsdatabase Justitiële
Documentatie (Project van DI)
Voorzitter Begeleidingscommissie Experiment 'nader gehoor nieuwe stijl' (vanaf 1
november)
Lid ABRIO-werkgroep Landelijke criminaliteitskaart
Lid NWO-stuurgroep 'MES' (Maatschappij en Elektronische Snelweg)
Lid Deelproject III van VBTB (Informatiemanagement)

H.J.J. Simons

Lid Onderdeelscommissie

W.H. Smeenk

Lid Research Committee 28 on Social Stratification and Mobility of the International
Sociological

P.R. Smit

Docent Ontwikkelomgevingen en Software Engineering, Haagse Hogeschool
Lid Commissie van Advies voor de Statistieken van Rechtsbescherming en Veiligheid
Lid Enlarged Group of Specialists on trends in crime and criminal justice (Raad van
Europa)

G.J. Terlouw

Lid Begeleidingscommissie ITS onderzoek Lange-termijneffecten JJP land van Cuijk,
Nijmegen
Lid Departementale Werkgroep Geweld op straat

Lid Departementale Klankbordgroep Opvoedingsondersteuning en ontwikkelings-
stimulering

Lid Stuurgroep Electronisch huisarrest minderjarigen

Lid Projectgroep Electronisch husiarrest minderjarigen

Lid Kernredactie tijdschrift SEC

B.S.J. Wartna

Lid Werkgroep JDS/Rap

Bijlage 7

Personeelsbezetting WODC 1 januari 2001

Directeur WODC

prof. dr. W.L. Buitelaar

Controller

J.W. Hoogduijn

Bureau Management Ondersteuning

Hoofd

L.A. van den Ouden

Coördinator intern onderzoek

J.J.A. Essers

Medewerkers

J. Ilmer

J.L. Krul

Hoofd secretariaat

mw. M.V. Passchier

Secretaresses

mw. V.A.T. van de Broek

mw. P.A. Broeke

mw. M.I.I. Groeneveld-de Groot

mw. A.I. Ledda-van der Meché

mw. S.E.J. van Veen

Tijdelijke medewerkers

mw. A.M. Marhe

Afdeling Onderzoek

Sectorhoofden

dr. R.V. Bijl

mr. dr. E. Niemeijer

Hoofdonderzoekers

mw. dr. M.W. Bol

dr. A. Klijn

dr. J.M. Nelen

Historisch onderzoeker

dr. mr. M.E. Verburg

Wetenschappelijk onderzoekers

mw. drs. N.J. Baas

mw. drs. E.A.I.M. van den Berg

drs. R.J.J. Eshuis

dr. E.R. Kleemans

mw. drs. M.G.J. Kockelkoren

mw. dr. C.H. de Kogel

drs. M. Kruissink

drs. Ed. Leuw

mw. drs. N.M. Mertens

drs. G.J. Terlouw

mw. dr. M.J. ter Voert

drs. B.S.J. Wartna

Coördinator Methoden en Technieken

mr. drs. C. Cozijn

Onderzoekmedewerkers

R. Aidala

mw. E.J.M. Barendse-Hoornweg

mw. mr. E.M.Th. Beenackers

mw. mr. N. Dijkhoff

mw. B.J.W. Docter-Schamhardt

A.A.M. Essers

mw. drs. P. Kamphorst

drs. R.F. Kouwenberg

G. Paulides

mw. drs. C. Verwers

Consulent wetenschappelijke automatisering
mw. T.C. Remmelzwaal

Interim functievervulling\detachering
prof. mr.dr. P.C. van Duyn

Tijdelijke medewerkers
mr. R.J. Bokhorst
mw. dr. M.E.I. Brienen
mw. drs. G. Donker
mw. drs. M.N. van Es
prof. dr. S. Faber
mw. drs. N. van der Heiden-Attema
mw. I.G.J. Lammers
mw. drs. C.F.M. van der Meij
mw. dr. W.H. Smeenk
mr. P.A.M. Verrest

Afdeling Extern Wetenschappelijke Betrekkingen

Hoofd
drs. O. Etman

Senior projectbegeleiders
mw. drs. A. Daalder
mw. mr. W.M. de Jongste
dr. M.P. Tummers

Projectbegeleiders
dr. F. Beijaard
drs. J.W.C. Dekker
mw. dr. M. van Ooyen-Houben

Medewerkers
mw. drs. L.W. Blee
mw. X. van Diest

Tijdelijke medewerkers
mw. drs. J.W. Plaisier
mw. mr. D. Boulonois

Afdeling Statistische Informatievoorziening en Beleidsanalyse

Hoofd
dr. J.H. Siero

Adviseur
dr. F.P. van Tulder

Senior medewerkers
drs. W. van der Heide
drs. G.L.A.M. Huijbregts
drs. R.F. Meijer
mw. drs. D.E.G. Moolenaar
drs. M.M. Schreuders
drs. P.R. Smit

Medewerkers
mw. M. Brouwers
P.P.J. Groen
mw. M.H. ter Horst-van Breukelen
L.K. de Jonge
mw. P. van Panhuis

Tijdelijke medewerkers
mw. L.E.M. Solon

Interim functievervulling/detachering
drs. P.P.M. van Hooff
mw. W.A.C. van Tilburg

**Afdeling Documentaire
Informatievoorziening**

Hoofd

mw. drs. M.A.V. Klein-Meijer

Eindredacteur JV

dr. B.A.M. van Stokkom

Redacteur JV

mr. P.B.A. ter Veer

Communicatie-adviseur

R.G.H. van Kaam

Eindredacteur elektronische media

C.J. van Netburg

Documentair informatiespecialisten

mw. B.H. Cohen

L.A. Hermsen

mw. M.H. Moene

mw. P.H.T. Secherling

mw. D.J. Snijder-van der Giessen

Medewerkers redactie en publiciteit

mw. drs. M.J. Kok

mw. M.E. Sampiemon

H.J.J. Simons

Redactiemedewerker European Journal on

Criminal Policy and Research

mw. drs. A.H. Baars-Schuyt

Bibliotheekmedewerker

mw. A. Weide-Eind

Bureaumedewerker

mw. A.H. van der Heyden-Bernard

Tijdelijke medewerkers

mw. K.A. van Leeuwen-Burow

mw. J.M. van Oosten-Hoogendijk

Bijlage 8

Personeelsmobiliteit

Tabel 1: WODC'ers die elders een baan hebben aanvaard

naam	functie	afkomstig van	nieuwe werkgever
mw. dr. C.C.J.H. Bijleveld	programmacoördinator	Onderzoek	NSCR
prof. dr. H.G. van de Bunt	directeur		EUR/VU
mw. F.A.J.M. Lunenburg- van den Heuvel	secretaresse	BMO	Bedrijfsleven
mw. E.M. Naborn	projectbegeleider	EWB	DJI
dr. R.A. Visser	hoofd EWB	EWB	DGRh

Tabel 2: Functies binnen het WODC tijdelijk door in- en externe medewerkers vervuld

naam	functie	afkomstig van	tewerkgesteld bij
mw. L.W. Blee	onderzoekmedewerker	Onderzoek	EWB
mw. A.M.M. van Breugel	projectbegeleider	IND	EWB
mw. M. Brouwers	onderzoekmedewerker	Onderzoek	SIBa
mw. drs. G. Donker	onderzoeker	VU	Onderzoek
prof. dr. S. Faber	onderzoeker	VU	Onderzoek
mw. W.M. de Jongste	projectbegeleider	Wetgeving	EWB
mw. M.G.J. Kockelkoren	onderzoeker	EWB	Onderzoek
mw. I.G.J. Lammers	medewerker	DPJS	Onderzoek

Tabel 3: WODC'ers tijdelijk elders werkzaam

naam	functie	afkomstig van	tewerkgesteld bij
mw. M. Brouwers	onderzoekmedewerker	Onderzoek	dr. F.S. Meijers Instituut
mw. mr. N. Dijkhoff	onderzoekmedewerker	Onderzoek	BKW
dr. P.C. van Duijne	onderzoeker	Onderzoek	DCRI
drs P.P.M. van Hooff	hoofd SIBa	SIBa	DPJS
dr. A. Klijn	hoofdonderzoeker	Onderzoek	RUG
mw. E.M. Naborn	projectbegeleider	EWB	DJI
drs. G.J. Terlouw	onderzoeker	Onderzoek	DPJS
mw. W.A.C. van Tilburg	medewerker	SIBa	DCRI

Tabel 4: Personen in vaste dienst aangenomen

naam	functie	afkomstig van	tewerkgesteld bij
dr. F. Beijaard	projectbegeleider	Vluchtenlingenwerk Nederland	EWB
dr. R.V. Bijl	sectorhoofd	Trimbosinstituut	Onderzoek
prof. dr. W.L. Buitelaar	directeur	UvA	
mw. X. van Diest	medewerker EWB	IND	EWB
J.J.A. Essers	coördinator intern onderzoek	Parket-Generaal	BMO
mw. W.M. de Jongste	senior projectbegeleider	Wetgeving	EWB
mw. dr. C.H. de Kogel	onderzoeker	tbs-kliniek	Onderzoek
mw. drs. D.E.G. Moolenaar	senior medewerker	SCP	SIBa
mw. dr. M. van Ooyen- Houben	projectbegeleider	Trimbosinstituut	EWB
mw. D.J. Snijder-van der Giessen	literatuurdocumentalist	BIDOC	DIV
mw. dr. M.J. ter Voert	onderzoeker		Onderzoek